

AUTOREFERAT

Tytuł głównego osiągnięcia naukowego:

**Współpraca państw Inicjatywy Trójmorza z Zjednoczonymi Emiratami
Arabskimi (ZEA) wobec zachodzących zmian w środowisku
międzynarodowym oraz nowych wyzwań**

Adam Krzymowski

Profesor (Full Professor), Zayed University, Abu Dhabi/Dubaj

Profesor Uczelni, Akademia Polonijna w Częstochowie

SPIS TREŚCI

1. INFORMACJA O KANDYDACIE	1
1.1. Dane personalne	1
1.2. Posiadane dyplomy i stopnie naukowe	1
1.3. Dotychczasowe zatrudnienie w jednostkach naukowych	1
2. GŁÓWNE OSIĄGNIĘCIE NAUKOWE	2
2.1. Struktura głównego osiągnięcia naukowego	2
2.2. Aspekt teoretyczno-metodologiczny	4
2.2.1. Przedmiot, cel, założenia, pytania i hipotezy badawcze.....	4
2.2.2. Metodologia badawcza.....	5
2.3. Aspekt empiryczny	6
2.3.1. Wybrane zagadnienia środowiska międzynarodowego ZEA i ich polityk.....	6
2.3.2. Znaczenie Europy dla ZEA. Wybrane aspekty.....	11
2.3.3. Relacje państw Inicjatywy Trójmorza z ZEA.....	17
2.3.4. Zakończenie.....	24
2.4. Aspekt praktyczny	25
2.4.1. Wyniki badań a międzynarodowa współpraca naukowa i ekspercka.....	25
2.4.1.1. Międzynarodowe projekty badawcze.....	25
2.4.1.2. Staże naukowe.....	26
2.4.1.3. Granty.....	26
2.4.2. Upowszechnianie wyników badań oraz ich praktyczne wykorzystanie.....	27
2.4.2.1. Wybrane odczyty i wykłady gościnne.....	27
3. INNE ZAINTERESOWANIA I OSIĄGNIĘCIA NAUKOWO-BADAWCZE	28
3.1. Stosunki transatlantyczne	28
3.2. Publikacje niewchodzące w skład głównego osiągnięcia naukowego	29
4. OSIĄGNIĘCIA DYDAKTYCZNE, ORGANIZACYJNE I POPULARYZUJĄCE NAUKĘ	31
4.1. Dydaktyka	31
4.1.1. Ewaluacja jakości.....	32
4.2. Doświadczenia organizacyjne	32
4.2.1. Stanowiska.....	33
4.2.2. Funkcje.....	34
4.3. Popularyzacja nauki	34
4.3.1. Publikacje i artykuły popularno-naukowe.....	35
4.3.2. Wybrana aktywność w mediach.....	35
5. INNE INFORMACJE DOTYCZĄCE KARIERY ZAWODOWEJ	36
5.1. Doświadczenie rządowo-dyplomatyczne.....	36
5.2. Przewodnictwo wybranych delegacji RP.....	37

1. INFORMACJE O KANDYDACIE

1.1. Dane personalne

Imię: Adam

Nazwisko: Krzymowski

Data i miejsce urodzenia: 6 listopada 1973, Białystok

Adres e-mail: ak7@vp.pl

1.2. Posiadane dyplomy i stopnie naukowe

- **Profesor** (odpowiednik tytułu naukowego w RP) od 1 sierpnia **2023**, nadany przez **Zayed University** z siedzibą w Dubaju (akredytacja *Middle States Commission on Higher Education*, Filadelfia, USA) na podstawie trwającej rok międzynarodowej procedury, w tym 5 recenzji przez pełnych profesorów z różnych krajów. Uniwersytet w 2023 jest sklasyfikowany na świecie: 501-600 (THE World Ranking), w kategorii nauk społecznych 451-500 (Qs World University Rankings), Young University Rankings 151-200.
- Dyplom ukończenia **studium polityki zagranicznej USA dla światowych naukowców**, wydany 25 lipca **2023** roku przez **Departament Stanu USA, University of Delaware, University of Montana**
- Dyplom potwierdzający **kwalifikacje do pracy na wysokim stanowisku państwowym** wydany przez **Krajową Szkołę Administracji Publicznej**, na podstawie egzaminu z 28 marca **2007** roku do Państwowego Zasobu Kadrowego
- **Doktor** nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, nadany 26 czerwca **2002** roku przez Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych **Uniwersytetu Warszawskiego** na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Stany Zjednoczone Ameryki a Europejska Tożsamość Bezpieczeństwa i Obrony (ESDI)*. Promotorem był prof. dr hab. Stanisław Parzymies, a recenzentami: prof. dr hab. Ryszard Zięba oraz dr hab. Andrzej Czarnocki, profesor UMCS
- Dyplom **Podyplomowego Studium Bezpieczeństwa Narodowego**, wydany 30 września **2000** roku przez **Uniwersytet Warszawski** oraz **Biuro Bezpieczeństwa Narodowego i Ministerstwo Obrony Narodowej** z wyróżnieniem najlepszego studenta
- **Magister** nauk politycznych z oceną bardzo dobry, nadany 10 czerwca **1998** roku przez Wydział Politologii **Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej** w Lublinie

1.3. Dotychczasowe zatrudnienie w jednostkach naukowych

- Od stycznia 2020: **Profesor** (Full Professor) od 01.08.2023; Profesor Uczelni (Associate Professor) 01.2020-07.2023, **Zayed University**, Departament Spraw Międzynarodowych, Zjednoczone Emiraty Arabskie, zatrudniony na podstawie umowy o pracę na pełen etat
- 2019-2020: **Profesor** - Non-Resident Fellow, **Mohammed Bin Rashid School of Government** ("Dubajski KSAP"), zatrudniony na podstawie umowy o pracę
- 2019: **Profesor Uczelni** (Associate Professor), **University of Sharjah**, na świecie: 251-300 (THE World Ranking), 43 (Young University Rankings), Departament Spraw Międzynarodowych, ZEA, zatrudniony na podstawie umowy o pracę na pełen etat
- 2018: **Profesor** na część etatu (Adjunct Professor), **New York University**, kampus Abu Dhabi, Departament Nauk Społecznych, zatrudniony na podstawie umowy o pracę
- 2018: **Profesor Uczelni** (Associate Professor), **American University in the Emirates**, Wydział Studiów nad Bezpieczeństwem oraz Wyzwaniami Globalnymi, Dubaj, zatrudniony na podstawie umowy o pracę na pełen etat

- 2015-16: **Profesor Wizytujący** (Visiting Professor), **Paris Sorbonne University** (Abu Dhabi), Departament Prawa, Ekonomii i Zarządzania, Zjednoczone Emiraty Arabskie, zatrudniony na podstawie umowy zlecenie
- Od września 2015 do stycznia 2016: **Badacz** (Researcher), **Emirates Center for Strategic Studies and Research**, Abu Dhabi, Zjednoczone Emiraty Arabskie, zatrudniony na podstawie umowy o pracę na pełen etat
- Od stycznia 2011: **Profesor Uczelni** od 2014; Adiunkt 2011-2013, **Akademia Polonijna** w Częstochowie, zatrudniony na podstawie umowy o pracę na pełen etat, urlop bezpłatny
- 2002-2021: **Profesor Uczelni** od 2004; Adiunkt 2003-2004; Wykładowca 2002-2003, **Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie**, zatrudniony na podstawie umowy o pracę na pełen etat, 2011-2021 urlop bezpłatny
- 2002-2005: **Adiunkt** 2003-2005; Wykładowca 2002-2003, **Wyższa Szkoła Dziennikarstwa im. Melchiora Wańkowicza** w Warszawie, zatrudniony na podstawie umowy o pracę na pełen etat

2. GŁÓWNE OSIĄGNIĘCIE NAUKOWE

Jestem samodzielnym pomysłodawcą i autorem całego cyklu powiązanych tematycznie **13 artykułów naukowych**, które stanowią **21 arkuszy wydawniczych**. Są one napisane i opublikowane w **ostatnich czterech latach w języku angielskim** w międzynarodowych czasopismach naukowych indeksowanych w **Scopus**, w państwach reprezentujących poszczególne regiony Inicjatywy Trójmorza, tj. Chorwacji, Czechach, Litwie, Polsce, Rumunii oraz w Ukrainie z uwagi na szczególny jej status i znaczenie dla 3SI oraz Macedonii Północnej w kontekście roli Bałkanów Zachodnich dla Inicjatywy Trójmorza i ZEA. **Lokalizacja każdej publikacji została dobrana celowo**, aby poddać ocenie ekspertom państw, których dotyczy poszczególne artykuł. Natomiast 3 artykuły zawierające zagadnienia o charakterze horyzontalnym zostały wydane w Szwajcarii. Publikacje głównego osiągnięcia naukowego znajdują się w wykazie czasopism naukowych Ministerstwa Nauki i Edukacji. Wszystkie artykuły przedmiotowego cyklu, zostały opublikowane jako wynik prowadzenia badań w wielu **zagranicznych jednostkach naukowych**. Żaden inny badacz nie podjął przedmiotowego tematu. Dlatego też, główne osiągnięcie naukowe ma **charakter nowatorski**. Stanowi aktualny **wkład w rozwój nauki** i przyczynia się do dyskusji zarówno naukowej, jak i praktyków stosunków międzynarodowych. Na podstawie publikacji naukowych z 2021 roku, które stanowią część głównego osiągnięcia naukowego, zostałem **nominowany do nagrody badań naukowych** Zayed University. Międzynarodowe projekty, staże naukowe oraz granty były bezpośrednio podporządkowane realizacji przedmiotowego cyklu artykułów. Natomiast od jesieni 2018 roku moje liczne regularne wykłady uniwersyteckie (**2322 godzin** plus **330** realizowanych obecnie w semestrze jesiennym 2023), a także konferencje, gościnne wykłady są wykorzystywane do zaprezentowania wyników badań głównego osiągnięcia naukowego, które są **aktualne i uwzględniają obecny stan wiedzy**.

2.1. Struktura głównego osiągnięcia naukowego

Główne osiągnięcie naukowe pt.: *Współpraca państw Inicjatywy Trójmorza z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi (ZEA) wobec zachodzących zmian w środowisku międzynarodowym oraz nowych wyzwań* podzieliłem na trzy części. Pierwsza z nich dotyczy wybranych zagadnień otoczenia międzynarodowego Zjednoczonych Emiratów Arabskich i ich polityk. Natomiast drugim elementem jest znaczenie Europy dla ZEA z punktu widzenia wyselekcjonowanych aspektów. Trzecią częścią są relacje państw Inicjatywy Trójmorza (*Three Seas Initiative - 3SI*) z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi.

Wybrane zagadnienia środowiska międzynarodowego ZEA i ich polityk

1. Krzymowski, A. (2019). Water as a Weapon of War in the Tigris-Euphrates Basin. *Przegląd Strategiczny*, 12, 319-334. doi: 10.14746/ps.2019.1.20 (ISSN: 2084-6991; ID: 25762; punkty MEiN: 70; Scopus; Scimago Ranking: Q3; IF: 0.1)
2. Krzymowski, A. (2021). Water Diplomacy and Its Strategic Significance for Sustainable Development Goals and Global Security Architecture. *Sustainability*, 24, 13898. doi: 10.3390/su132413898 (ISSN: 2071-1050; ID: 19173; punkty MEiN: 100; Scopus; Scimago Ranking: Q1; IF: 4.9)
3. Krzymowski, A. (2020). Sustainable Development Goals in Arab Region – United Arab Emirates’ Case Study. *Problemy Ekorozwoju*, 1, 211-220. doi: 10.35784/pe.2020.1.22 (ISSN: 1895-6912; punkty MEiN: 40; Scopus; Scimago Ranking: Q3; IF: 1.9)
4. Krzymowski, A. (2022). Role and Significance of the United Arab Emirates Foreign Aid for Its Soft Power Strategy and Sustainable Development Goals. *Social Sciences*, 2, 48. doi: 10.3390/socsci11020048 (ISSN: 2076-0760; ID: 26474; punkty MEiN: 40; Scopus; Scimago Ranking: Q1; IF: 3.7)

Znaczenie Europy dla ZEA. Wybrane aspekty

5. Krzymowski, A. (2020). The European Union and the United Arab Emirates as civilian and soft powers engaged in Sustainable Development Goals. *Journal of International Studies*, 3, 41-58. doi: 10.14254/2071-8330.2020/13-3/3 (ISSN: 2071-8330; ID: 24139; punkty MEiN: 100; Scopus; Scimago Ranking: Q2; IF: 4.2)
6. Krzymowski, A. (2021). The Weimar Triangle: France, Germany, Poland in the Middle East. United Arab Emirates Perspective. *Przegląd Strategiczny*, 14, 107-126. doi: 10.14746/ps.2021.1.7 (ISSN: 2084-6991; ID: 25762; punkty MEiN: 70; Scopus; Scimago Ranking: Q3; IF: 0.2)
7. Krzymowski, A. (2020). The importance of Ukraine’s political and economic relationship with the United Arab Emirates for the Lublin Triangle. *Economic Annals-XXI*, 7-8, 16-28. doi: 10.21003/ea.V184-02 (ISSN: 1728-6220; ID: 5355; punkty MEiN: 40; Scopus; Scimago Ranking: Q3; IF: 1.3)
8. Krzymowski, A. (2023). Western Balkans Geopolitical Significance: The United Arab Emirate’s Perspective. *Balkan Social Science Review*, 21(21), 167-197. doi: 10.46763/BSSR2321167k (ISSN: 1857-8799; ID 28700; punkty MEiN: 20; Scopus Scimago Ranking: Q3; IF: 0.16)

Relacje państw Inicjatywy Trójmorza z ZEA

9. Krzymowski, A. (2022). The Baltic States of the Three Seas Initiative: Estonia, Latvia And Lithuania in Creative Relations with the United Arab Emirates. *Creativity Studies*, 1, 40-57. doi: 10.3846/cs.2022.13867 (ISSN: 2345-0479; ID: 21810; punkty MEiN: 100; Scopus; Scimago Ranking: Q2; IF: 1.4)
10. Krzymowski, A. (2021). The Three Seas Initiative and the Graz Triangle Relations Towards the United Arab Emirates. *Croatian Political Science Review*, 4, 77-101. doi: 10.20901/pm.58.4.04 (ISSN: 0032-3241; ID: 16332; punkty MEiN: 70; Scopus; Scimago Ranking: Q2; IF: 0.7)
11. Krzymowski, A. (2021). The Visegrad Group countries: The United Arab Emirates Perspective. *Politics in Central Europe*, 1, 107-126. doi: 10.2478/pce-2021-0005 (ISSN: 1801-3422; ID: 25636; punkty MEiN: 20; Scopus; Scimago Ranking: Q3; IF: 1.4)

12. Krzymowski, A. (2020). The Significance of the Black Sea Countries of the Three Seas Initiative Relations with the United Arab Emirates. *Online Journal Modelling the New Europe*, 34, 86-105. doi: 10.24193/ojmne.2020.34.04 (ISSN: 2247-0514; ID: 25312; punkty MEiN: 40; Scopus; Scimago Ranking: Q3; IF: 1.1)
13. Krzymowski, A. (2022). Energy Transformation and the UAE Green Economy: Trade Exchange and Relations with Three Seas Initiative Countries. *Energies*, 15(22). doi: 10.3390/en15228410 (ISSN: 1996-1073; ID: 5673; punkty MEiN: 140; Scopus; Scimago Ranking: Q1; IF: 3.5)

2.2. Aspekt teoretyczno-metodologiczny

2.2.1. Przedmiot, cel, założenia, pytania i hipotezy badawcze

Zaczynając od wymiaru ontologicznego, zidentyfikowałem **przedmiot badań** jako przestrzeń inicjatyw i oddziaływań państw Inicjatywy Trójmorza oraz Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Wybór Europy Środkowo-Wschodniej i Zjednoczonych Emiratów Arabskich jest podyktowany osobistym doświadczeniem tego obszaru, jako badacz oraz praktyk i uczestnik związanych z nim procesów. Podjęty problem badawczy jest rozwiązywany w sposób problemowo-analityczny z wykorzystaniem bardzo obszernego materiału faktograficznego. Ponadto, na międzynarodowym, jak i na polskim rynku wydawniczym nie ukazała się dotychczas żadna publikacja na ten temat, poza artykułami habilitanta, które stanowią prezentowane główne osiągnięcie naukowe.

Nadrzędnym celem naukowym prezentowanego osiągnięcia jest analiza i wielowymiarowe przedstawienie współpracy pomiędzy państwami Inicjatywy Trójmorza a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi z perspektywy stosunków międzynarodowych. Od samego początku procesu badawczego, logiczna spójność oraz metodologiczna poprawność procedur badawczych była dla mnie priorytetem. Dlatego też, realizując podstawowe **założenie badawcze**, uporządkowywałem pewne zjawiska i ich kategorie w ramach dwóch, choć powiązanych ze sobą, to wyodrębnionych zbiorów. Jednym z nich jest obszar badawczy suwerennych **państw**, który dotyczy między innymi ich interesu narodowego, siły i potęgi czy polityki zagranicznej. Innym obszarem jest **system międzynarodowy**, który obejmuje takie kategorie, jak integracja regionalna, organizacja międzynarodowa, multilateralizm, globalizm. Zastosowałem również pewne **założenia odnoszące się do organizowania procesu badawczego**. W konsekwencji, wszystkie publikacje wchodzące w skład osiągnięcia, posiadają logiczną strategię badawczą, obejmującą takie elementy jak analiza stanu badań i zidentyfikowanie luki badawczej, sformułowanie pytań badawczych, wykorzystanie teorii stosunków międzynarodowych w badaniach empirycznych, wnioskowanie.

Wybór problemu badawczego bezpośrednio wynikał z poszukiwania odpowiedzi na główne **pytanie badawcze, jaki jest potencjał, wola oraz stan współpracy pomiędzy państwami Inicjatywy Trójmorza a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi?** Ponadto, każdy element cyklu publikacji głównego osiągnięcia posiada swoje szczegółowe pytania badawcze. W dociekaniach naukowych dotyczących wybranych zagadnień polityk Zjednoczonych Emiratów Arabskich w aspekcie ich środowiska międzynarodowego, poszukiwałem odpowiedzi na pytanie badawcze jakie są kluczowe inicjatywy polityki zagranicznej ZEA, które adaptuje ten kraj do wyzwań regionalnych i globalnych oraz wyznaczając swoją pozycję międzynarodową? W konsekwencji, przeprowadziłem badania nad znaczeniem Europy dla Zjednoczonych Emiratów Arabskich, służące znalezieniu odpowiedzi na pytanie badawcze, czy w obliczu coraz większego znaczenia Indo-Pacyfiku, Europa może być dla ZEA atrakcyjnym obszarem współpracy? Wcześniejsze etapy badań przyjętego problemu badawczego umożliwiły przejście do relacji państw Inicjatywy Trójmorza z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. W ramach tego obszaru poszukiwałem odpowiedzi na pytanie jaka jest wola i faktyczna dynamika

stosunków pomiędzy tymi państwami? oraz jakie identyfikują one interesy? Poszukując odpowiedzi na pytania badawcze, sformułowałem hipotezy, w tym jedną główną oraz trzy poboczne, które logicznie korespondują z przyjętą strukturą przedmiotowego głównego osiągnięcia.

Hipoteza główna podkreśla, że od przyjęcia Inicjatywy Trójmorza w zdecydowanej większości przypadków stan relacji jej krajów z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi zaczął osiągać dużo ważniejsze znaczenie oraz większą dynamikę. Jej efektem była demonstrowana wola liderów tych państw, jednak zdeterminowana ich potencjałem.

Pierwszą hipotezą poboczną wynikającą z badań wybranych zagadnień polityk Zjednoczonych Emiratów Arabskich w aspekcie ich środowiska międzynarodowego jest twierdzenie, że ZEA funkcjonujące w regionie pełnych wyzwań związanych z konfliktami militarnymi, jak i wynikających z konsekwencji zmian klimatycznych chce odgrywać wiodącą rolę dawcy pomocy humanitarnej oraz lidera regionu w inicjowaniu nowych programów na rzecz wypełniania Celów Zrównoważonego Rozwoju (*Sustainable Development Goals* – SDGs). Ma to służyć realizacji strategii miękkiej siły (*soft power*) oraz wzmacnianiu wizerunku państwa.

Druga hipoteza poboczna z obszaru badawczego znaczenia Europy dla Zjednoczonych Emiratów Arabskich ukazuje, że Stary Kontynent staje się źródłem zarówno pogłębiania, jak i nawiązywania nowych relacji i aliansów służących realizacji strategii dywersyfikacji sojuszy ZEA. Jednocześnie to umożliwiła Zjednoczonym Emiratom Arabskim stawanie się aktywnym i wpływowym graczem w obszarze Europejskim.

Trzecią hipotezą poboczną odnoszącą się do stosunków państw Inicjatywy Trójmorza z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi jest twierdzenie, że kraje te w ostatnich latach odnotowały dużą dynamikę stosunków politycznych i gospodarczych. Państwa 3SI zintegrowane ze strukturami euroatlantyckimi zaczęły intensywniej dostrzegać korzyści płynące z relacji z krajami spoza tego obszaru. Jednym z nich stały się ZEA z uwagi na ich znaczenie jako hub handlowy, łączący Europę, Afrykę i Azję. Natomiast z perspektywy Zjednoczonych Emiratów Arabskich, państwa Inicjatywy Trójmorza stały się źródłem nowych inicjatyw gospodarczych.

Przedstawione hipotezy poboczne odnoszą się do wszystkich wyodrębnionych części cyklu i są interpretacją głównych badanych zjawisk oraz powiązań między nimi. Przyjęte założenia, cele oraz tezy badawcze zdeterminowały definiowane przeze mnie **najważniejsze pojęcia i zjawiska** dotyczące relacji państw Inicjatywy Trójmorza z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. W konsekwencji uczyniłem **konceptualizację pewnych pojęć**. Większość z nich ma charakter endogeniczny, ponieważ bezpośrednio wywodzą się z materii stosunków międzynarodowych. Jednak niektóre z nich pochodzą z innych dyscyplin, jak na przykład „interesy”, „wspólnota”, „ład społeczny”.

2.2.2. Metodologia badawcza

W celu właściwego powiązania ontologii i epistemologii przyjąłem metodologię, uwzględniając specyfikę obszaru badawczego. Zastosowałem metodologię badań jako strukturę wielowarstwową, która obejmuje elementy podstaw teoretycznych, przyjęte i stosowane metody oraz techniki badawcze.

Podstawy teoretyczne

Przechodząc do poziomu epistemologii, zastosowałem wszystkie elementy trójczłonowej struktury metodologii w nauce o stosunkach międzynarodowych. Tak więc korzystając z dorobku pozytywizmu i racjonalizmu zastosowałem metody eksplanacyjne. Tym samym, w oparciu o post pozytywizm i refleksjonizm, poszukiwałem zrozumienia badanych procesów. Natomiast zastosowany trzeci element jest związany z naukowym realizmem, w ramach którego pragmatycznie połączyłem dwa poprzednie. Zastosowałem wiodące paradygmaty

nauki o stosunkach międzynarodowych wywodzące się z wielkich teorii, realizmu oraz liberalnego instytucjonalizmu. Realizm klasyczny, neoklasyczny, neorealizm, realizm ofensywny czy defensywny był przydatny zwłaszcza w kontekście wyjaśnienia zagadnień interesu narodowego oraz siły na różnych poziomach analizy. Natomiast paradygmat liberalnego instytucjonalizmu pomógł zrozumieć procesy związane z instytucjami międzynarodowymi, globalnym zarządzaniem. Dwie publikacje [nr 2, nr 5] zostały oparte na neoliberalizmie oraz koncepcji asymetrycznej (*asymmetrical concepts*), złożonej współzależności (*complex interdependence*) i złożonych powiązań transnarodowych (*complex transnational connections*). Ponadto, włączyłem do tych badań pewne elementy realizmu dotyczące anarchicznego porządku światowego oraz uznania państw narodowych za główny podmiot stosunków międzynarodowych i polityki globalnej.

Biorąc pod uwagę dorobek teorii naukowych do wyjaśnienia przedmiotu badania, zastosowałem przede wszystkim **mezoteorie**, czyli modele średniego zasięgu, takie jak teorię adaptacji i teorię ról, które rozwinęły się pod dużym wpływem konstruktywizmu. W analizach tych wykorzystałem również szkołę teorii konstruktywizmu społecznego. W jednej z publikacji [nr 9] uwzględniłem analizę polityki zagranicznej (*Foreign Policy Analysis*), która zwraca uwagę na czynnik krajowy w wyjaśnieniu aktywności międzynarodowej. W innym artykule [nr 10] użyłem teorii praktyki międzynarodowej (*International Practice Theory*), która nie jest konwencjonalną teorią. Jednak zapewnia ona twórczą przestrzeń do kreatywnej dyskusji badaczy stosunków międzynarodowych i zastosowanie jej do dowolnego teoretycznego podejścia. Stosując spojrzenie **interdyscyplinarne**, każdy element głównego osiągnięcia przyjął za priorytet korzystanie z dorobku nauki o polityce i jej specjalności, tj. **nauki o stosunkach międzynarodowych**.

Metody badawcze

Przyjmując metodę jako zobiektywizowaną procedurę organizującą proces badawczy, wziąłem pod uwagę kontekstualizację metod badawczych do specyfiki obszaru badawczego. Cykl artykułów oparto o metody jakościowe, ilościowe oraz studium przypadku. W jednej z publikacji [nr 13] w analizie statystycznej użyłem współczynnik korelacji Pearsona. Ponadto, wykorzystałem metody czynnikowej i ekstrapolacji. Ich miejsce i sposób zastosowania był dostosowany do poruszanego problemu i pytania badawczego. Metody jakościowe, z uwagi na ich charakter interpretacyjny wiązały się z podejściem indukcyjnym. Natomiast zastosowane metody ilościowej były oparte o podejście dedukcyjne. Dlatego też, połączyłem oba podejście badawcze.

Techniki badawcze

Zastosowałem techniki badawcze, takie jak obserwacja uczestnicząca, krytyczna analiza dokumentów i ich treści oraz materiałów literatury przedmiotu, analizę porównawczą oraz dyskursu.

2.3. Aspekt empiryczny

Prezentowany problem badawczy jest nowy na gruncie badań politologicznych. Dlatego też jest on wartościowy w sensie poznawczym i istotny dla praktyki stosunków międzynarodowych. Poniżej przedstawiam poszczególne części i ich elementy głównego osiągnięcia naukowego.

2.3.1. Wybrane zagadnienia środowiska międzynarodowego ZEA i ich polityk

Pierwsza część obejmuje cztery artykuły opublikowane w międzynarodowych czasopismach naukowych. Dwa z nich zostały wydane w Polsce [nr 1, nr 3], a inne dwa w Szwajcarii [nr 2, nr 4]. Wszystkie są punktowane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki oraz indeksowane przez Scopus.

W pierwszych dwóch artykułach [nr 1, nr 2] tej części cyklu podjąłem temat wody, której znaczenie jest w sposób szczególny doświadczalny w Zjednoczonych Emiratach Arabskich oraz na całym Bliskim Wschodzie. W pierwszej publikacji [nr 1] zbadałem rolę wody jako narzędzie wojny w dorzeczu Tygrysu oraz Eufratu. Rola i znaczenie kontroli zasobów wodnych wzrasta bardzo szybko. Jest ona w wielu przypadkach kluczowa dla przetrwania państw, geopolityki, strategii, bezpieczeństwa i obrony. Woda stała się sprawą polityczną i narzędziem militarnym, a także bronią dla terrorystów. Prezentowane badanie zwraca uwagę, że filarem strategii terrorystów z Daesh było użycie wody i jej instalacji, jako narzędzie zbrodni. Jednym z przykładów były prowadzone działania w celu opanowania Mosulu, czy operacje związane z tamą Haditha oraz Fallujaj¹. Przeprowadzone badania ukazują wodę z dorzecza Tygrysu i Eufratu, jako jedno z najważniejszych środków prowadzenia wojny. W maju 2014 roku Organizacja Narodów Zjednoczonych oświadczyła, że woda jest używana jako „broń w konfliktach zbrojnych²”. Podjęty problem badawczy jest niezwykle ważny, ponieważ dotyczy podstawowej ludzkiej egzystencji na naszej planecie. Podobnie jak 4500 lat temu, w XXI wieku, dorzecza Tygrysu i Eufratu stały się kluczowe dla regionalnej struktury bezpieczeństwa. W dociekaniach naukowych próbowałem odnaleźć odpowiedź na pytanie badawcze, czy woda w tych dorzeczach nadal będzie narzędziem walki, czy stanie się płaszczyzną współpracy jako skuteczne narzędzie do stawiania czoła strategicznym wyzwaniom? Wyniki badania ukazują, że problemy wyzwań związanych z wodą w dorzeczu Eufratu są przede wszystkim związane ze stosunkami społecznymi i polityczno-gospodarczymi między Turcją, Irakiem i Syrią a także zewnętrznymi czynnikami. Dlatego też, nie będzie stabilnej współpracy wokół wody w tym regionie bez szerokiej międzynarodowej koordynacji i dalekosiężnej strategii. W dorzeczu Tygrysu i Eufratu, roczne ubytki wód gruntowych wynoszą około 13 km³, stopniowo wyczerpując zasoby³. W wyniku analizy należy stwierdzić, że w najbliższych latach w tych dorzeczach współpraca w ramach polityki wodnej będzie bardzo trudna, na co będą miały wpływ relacje między różnymi aktorami międzynarodowymi.

W kolejnej publikacji [nr 2] rozwinąłem zagadnienie wody z szerszej perspektywy. Przeanalizowałem ten obszar badawczy w aspekcie strategicznego znaczenia wody dla Celów Zrównoważonego Rozwoju oraz globalnej architektury bezpieczeństwa. W tym też kontekście poszukiwałem roli i znaczenia dyplomacji wodnej. Jednym z ważniejszych obszarów analizy jest Bliski Wschód i Afryka Północna, otoczenie międzynarodowe ZEA. Studia przypadków wskazują na prawdopodobieństwo, że wojny w XXI wieku będą coraz częściej spowodowane sporami o słodką wodę, a dyplomacja wodna powinna być kluczowym instrumentem realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju. Dyplomacja wodna łączy działania prewencyjne i reaktywne, a także mediacje i wdrażanie rozwiązań. Ma to kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa regionalnego i światowego. Wyzwaniem dla bezpieczeństwa na Bliskim Wschodzie i w Afryce są dorzecza Nilu, Jordanii i Tygrysu-Eufratu. Gleick, specjalista od konfliktów o wodę, pokazuje związek między wyzwaniami środowiskowymi a bezpieczeństwem, w tym konfliktami zbrojnymi⁴. W anarchicznym charakterze stosunków międzynarodowych występuje naturalna hegemonia między państwami dorzeczy. Dzieje się tak z powodu ich odmiennego położenia. Sytuacja ta jest często wykorzystywana przez poszczególne kraje, dostarczając napięcie. Ze względu na brak słodkiej wody w wielu państwach Bliskiego Wschodu, woda jest powiązana z władzą i stała się powodem walki o nią. Dlatego w

---

¹ Strategic Foresight Group. (2015). *Blue Peace: Rethinking Middle East Water*, Strategic Foresight Group, Mumbai, s. 17. https://www.strategicforesight.com/publication_pdf/28458Lessons%20Learnt.pdf.

² Deen, T. (2014). U.N. Decries Water as Weapon of War in Military Conflicts, United Nations. *IPS*, May 19. <http://www.ipsnews.net/2014/05/u-n-decries-water-as-weapon-of-war-in-military-conflicts/>

³ David, M., Passarelli, R. (2015). Conflict Basins: Powder kegs to Peace pipes. *SAIS Review*, 35(1).

⁴ Gleick, P. (1991). Environment and Security: The Clear Connections. *Bull. At. Sci.*, 47, 16-21, s. 17.

regionie MENA dyplomacja wodna ma szczególne znaczenie jako strategiczne narzędzie zrównoważonego rozwoju i pokoju.

Rzeki Jordan i Jarmuk ze swoimi dużymi podziemnymi źródłami dostarczają wody transgraniczne dla Jordanii i Izraela. Na tym obszarze woda jest niezbędna zarówno do życia ludzkiego, jak i państwowości. Każdy z tych krajów traktował dorzecza jako własne. Dlatego te dwa państwa doświadczyły wielu napięć, w tym działań zbrojnych. Dorzecze Jordanu jest jednym z najstarszych obszarów konfliktu wodnego. Intensyfikacja nastąpiła w 1953 roku, kiedy Izrael realizował projekt wodociągu (*National Water Carrier of Israel*). W rezultacie Jordania, Liban i Syria utraciły kontrolę nad rzeką Jordan. W obliczu narastających konfliktów zainicjowano w 1955 roku tzw. Plan Johnstona, mający na celu rozwiązanie tego poważnego problemu dla Bliskiego Wschodu. Jednak inicjatywa ta nie osiągnęła zamierzonego celu, a chęć opanowania wód oraz kwestia zdobycia nowych elementów przewagi geopolitycznej spowodowały dalsze napięcia. Konflikt nasilił się, gdy w 1964 r. ukończono budowę narodowego wodociągu Izraela, a Syria i Jordania zdecydowały się skierować dwa górne dopływy Jordanu (około 35%, tj. Banyas i Hasbani) do rzeki Jarmuk. To zaś przyczyniło się do działań zbrojnych, a w konsekwencji również do wojny sześciodniowej, w której uczestniczyły Izrael, Arabia Saudyjska, Egipt, Irak, Jordania, Syria oraz Kuwejt i Liban⁵. W latach 1948-1994 strony podejmowały jednostronne działania w celu uzyskania dostępu do wody i demonstrowania interesów narodowych. Wiele wysiłków dyplomatycznych zakończyło się niepowodzeniem. W 1994 roku oba państwa podpisały traktat pokojowy dotyczący dorzecza i dystrybucji wody. Jednak Liban, Palestyna i Syria, transgraniczne kraje wodne, nie były częścią porozumienia, a dynamika napięć politycznych była widoczna⁶. Badania wskazują, że współpraca i wspólne projekty dotyczące wody między Izraelem a Jordanią stwarzają szanse na zmniejszenie poziomu napięć. W ramach dyplomacji wodnej w kwietniu 2012 r. utworzono grupę wysokiego szczebla ds. rozwiązywania problemów związanych z wodą na Bliskim Wschodzie, na czele której stanął książę Jordanii Hassan Bin Talal. Zasoby wodne Jordanii są jednym z najważniejszych przyczyn napięć w regionie i mogą ponownie stać się źródłem konfliktów w tym dorzeczu. Na tych terenach następuje dynamiczny wzrost liczby ludności. Ponadto skutki zmian klimatycznych powodują drastyczne obniżenie poziomu wody. Dlatego Organizacja Narodów Zjednoczonych angażuje swoje programy, aby sprostać wyzwaniom oraz Celom Zrównoważonego Rozwoju. Jednym z przykładów jest podpisanie w dniu 9 grudnia 2013 r. przez Izrael, Jordanię i Palestynę porozumienia w sprawie wspólnego zarządzania zasobami wodnymi Morza Czerwonego, rzeki Jordan, i Jeziora Galilejskiego. Rok 2021 przyniósł wzmoczoną współpracę w dziedzinie wody. Sprzyjającą sytuacją jest nawiązanie współpracy technologicznej dotyczącej wody pomiędzy Izraelem, Jordanią i Zjednoczonymi Emiratach Arabskimi.

W następnym artykule [nr 3] rozwinąłem obszar badawczy związany z wodą w aspekcie realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju biorąc pod uwagę Zjednoczone Emiraty Arabskie jako studium przypadku. Inicjatywy tego państwa zasługują na dogłębną analizę z uwagi na ich skalę, innowacyjny charakter oraz ogromne ambicje osiągnięcia czołowej pozycji na świecie w wielu obszarach aktywności, w tym SDGs. Artykuł analizuje projekty takie jak m.in. Program Zielonej Gospodarki, Narodową Strategię Innowacji, strategię Energia 2050, pomoc humanitarną, czy działania związane z walką ze skutkami zmian klimatycznych. Przy tym, publikacja ukazuje również kontekst ogromnej dynamiki wzrostu populacji ZEA, w tym Dubaju, który tuż przed powołaniem państwa w 1971 roku liczył 80,000 tysięcy mieszkańców do blisko 4 milionów obecnie. Artykuł prezentuje społeczno-polityczne aspekty

---

⁵ Scoullous, M., Ferragina, E. (2010). Environmental and Sustainable Development in the Mediterranean. *EIM and EUISS*, 74, s. 64-65.

⁶ Susskind, L., Shafiqul, I. (2012). Water Diplomacy: Creating Value and Building Trust in Transboundary Water Negotiations. *Sci. Dipl.*, 1(3). <https://www.sciencediplomacy.org/perspective/2012/water-diplomacy>.

zrównoważonego rozwoju oraz wpływ nowych technologii. Analizując region MENA, prawie cały ten obszar doświadcza braku słodkiej wody⁷. Dzisiejszy świat ma technologię, struktury i instrumenty finansowe, aby wspólnie realizować Cele Zrównoważonego Rozwoju w solidarności z najbiedniejszymi krajami i regionami naszej planety. Jednak wyniki badania ukazują, że implementacja agendy ONZ 2030 jest daleka od satysfakcji⁸. Natomiast jej realizacja jest niezwykle istotna dla MENA, który stoi w obliczu fundamentalnych i różnorodnych wyzwań. Są one zidentyfikowane wokół trzech filarów zrównoważonego rozwoju: ekonomiczny rozwój, sprawiedliwość społeczna i zrównoważony rozwój środowiskowy. Jednak region ten jest bardzo zróżnicowany. Somalia, Sudan i Jemen to kraje dotknięte konfliktami zbrojnymi, w których występuje skrajne ubóstwo, wymagające zaspokojenia podstawowych potrzeb. Inne państwa, które doświadczają przemocy oraz braku stabilizacji to Irak, Liban, Libia i Syria. Z kolei Algieria, Kuwejt, Katar, Arabia Saudyjska i Zjednoczone Emiraty Arabskie stoją przed wyzwaniami związanymi z głęboką transformacją gospodarczą z opartej na paliwach kopalnych na energię odnawialną. Wskutek imigracji, Zjednoczone Emiraty Arabskie mają jeden z najwyższych wzrostów liczby ludności na świecie. W rezultacie następuje bardzo szybki rozwój miast. Dlatego władze ZEA, w celu ochrony środowiska i dążenia do podnoszenia jakości życia, postanowiły wdrożyć programy na rzecz zrównoważonych miast. Jednym z przykładów jest program Estidama (w języku arabskim zrównoważony rozwój), który jest kluczowym elementem strategii Abu Dhabi 2030, zapewniając najwyższe standardy ekologiczne w projektowaniu, budowaniu i zarządzaniu budynkami i osiedlami w sposób zrównoważony. Estidama jest jednym z pierwszych tego typu programów⁹.

W kolejnej publikacji [nr 4] rozwinąłem analizę Celów Zrównoważonego Rozwoju z perspektywy pomocy zagranicznej oraz strategii miękkiej siły (*soft power*) Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Wyniki badania podkreślają, że początek XXI wieku to okres dynamicznych zmian w globalnej strukturze bezpieczeństwa ze szczególnymi konsekwencjami dla Bliskiego Wschodu. W 2003 roku wiceprezydent i premier Zjednoczonych Emiratów Arabskich oraz władca Dubaju stworzył *International Humanitarian City* (IHC). Stało się ono największym centrum pomocy humanitarnej na świecie, współpracując z blisko 100 organizacjami, w tym agendami Organizacji Narodów Zjednoczonych. W lipcu 2007 w Abu Dhabi została założona *Khalifa Bin Zayed Al Nahyan Foundation* w celu wspierania innowacyjnych inicjatyw na rzecz zdrowia, edukacji a także słodkiej wody. Działalność fundacji ma charakter globalny, wspierając projekty w 87 krajach oraz biorąc udział w multilateralnych programach ONZ. Natomiast we wrześniu tego samego roku w Dubaju została powołana *Dubai Cares* w celu udzielania pomocy w państwach rozwijających się na rzecz zapewnienia dostępu do edukacji. Organizacja do tej pory udzieliła wsparcia w 60 krajach. Coraz większe międzynarodowe zaangażowanie ZEA na rzecz pomocy zagranicznej, wymusiło stworzenia ram organizacyjnych dla dyplomacji humanitarnej. W 2008 roku utworzono Biuro Koordynacji Pomocy Zagranicznej¹⁰. Natomiast w 2011 roku, w którym rozpoczęła się tzw. Wiosna Arabska, IHC zostało przeniesione na strategiczne miejsce w Dubaju z punktu widzenia logistyki oraz rozbudowane i powiększone o 300%. Tego też roku rozpoczął się poważny kryzys w Syrii. Dlatego też, Zjednoczone Emiraty Arabskie przekazały 700 milionów dolarów

---

⁷ Sachs, J.D. (2019). Universities and Sustainable Development in the Arab Region. *EDA Reflection*, January.

⁸ Clark, H. (2018). Time for Strong Partnerships for the SDGs. *EDA Reflection*. http://www.eda.ac.ae/docs/default-source/Publications/eda-reflection_sdg-partnerships_en_final.pdf?sfvrsn=2.

⁹ Mazumder, L.K. (2016). Restructuring the economy through sustainability initiatives in UAE – a case study analysis. *The Business and Management Review*, 7(5).

¹⁰ Gökalp, D. (2020). The UAE's Humanitarian Diplomacy: Claiming State Sovereignty, Regional Leverage, and International Recognition. *CMI Working Paper*, 1. February. <https://www.cmi.no/publications/7169-the-uaes-humanitarian-diplomacy-claiming-state-sovereignty>.

na wsparcie uchodźców z tego kraju do Jordanii. W dodatku, do ZEA przybyło ponad 100 000 obywateli legitymującymi się paszportami syryjskimi. W ten sposób społeczność tego kraju w Zjednoczonych Emiratach Arabskich zwiększyła się do ponad 240 000, stanowiąc jedną z większych grup mieszkańców. W celu nadania pomocy zagranicznej większej skuteczności, w 2013 zostało powołane Ministerstwo Współpracy Międzynarodowej i Rozwoju (MICAD), w ramach którego weszło Biuro Koordynacji Pomocy Zagranicznej. W tym samym roku Zjednoczone Emiraty Arabskie stały się jednym z największych darczyńców na świecie, wówczas przekraczając cel ONZ, tj. 0,7% dochodu narodowego brutto przeznaczzonego na pomoc. Należy również dostrzec, że zmiana dynamiki pomocy zagranicznej ZEA jest związana z adaptacją tego kraju do środowiska międzynarodowego oraz nowych uwarunkowań globalnych. Dlatego też, tzw. Wiosna Arabska i jej konsekwencje miały wpływ na dyplomację humanitarną ZEA. Przykładem jest Egipt, w którym w 2013 roku doszło do zmian politycznych, sprzyjające interesom Zjednoczonych Emiratów Arabskich. W tym też roku, państwo to zwiększyło o 375% pomoc zagraniczną, z czego ponad 78% otrzymał Egipt¹¹. W 2015 roku wybuch wojny w Jemenie pogłębił dramatyczną sytuację humanitarną w tym kraju. Dlatego też, ZEA zwiększyły pomoc humanitarną temu krajowi. W tym samym roku Zjednoczone Emiraty Arabskie były w dziesiątce światowych darczyńców (ODA). 4 października 2015 r. ZEA zainaugurowały Globalną Inicjatywę Mohammed Bin Rashid Al Maktoum, której ważnym elementem jest pomoc humanitarna. Zaś jej celem jest umacnianie marki ZEA (*country brand*) w świecie oraz zwiększanie zakresu miękkiej siły (*soft power*)¹². Nowa inicjatywa zbiegła się z ogłoszeniem przez ONZ dziesięć dni wcześniej Celów Zrównoważonego Rozwoju, które stały się głównym kierunkowskazem dla realizacji przez Zjednoczone Emiraty Arabskie pomocy zagranicznej.

Strategia ministerstwa spraw zagranicznych ZEA pt. „Promowanie globalnego pokoju i dobrobytu: polityka ZEA dla pomocy zagranicznej 2017–2021” oparła się na czterech filarach, tj. skuteczna pomoc zagraniczna; współpraca techniczna, wspierająca wzrost jej skuteczności; aktywność w organizacjach międzynarodowych; organizowanie w Zjednoczonych Emiratach Arabskich wielu ważnych wydarzeń międzynarodowych oraz inicjatyw istotnych dla społeczności międzynarodowej, w tym w aspekcie pomocy zagranicznej. Wyniki badań ukazują, że realizacja polityki pomocy zagranicznej ZEA została ukierunkowana na SDGs. Od 2016 r. 84% pomocy wsparło realizację dziesięć z siedemnastu celów, przeznaczając 22,89 mld USD. 67% tej kwoty trafiło do krajów najsłabiej rozwiniętych. Skutki gospodarcze pandemii COVID-19 wpłynęły na ponowny przegląd możliwości realizacji przez Zjednoczone Emiraty Arabskie strategii pomocy zagranicznej. W okresie po pandemii, ZEA będą próbowały być zaangażowane w tworzeniu nowych mechanizmów zarządzania pomocą humanitarną na poziomie globalnym w celu umacniania swojej roli i pozycji na świecie¹³.

Podsumowując tą część cyklu, chciałbym zauważyć, że badania oraz analizy studiów przypadków pokazują, że bezpieczeństwo międzynarodowe musi łączyć pokój ze zmianami klimatycznymi i degradacją środowiska oraz dostępem do wody, zwłaszcza na Bliskim Wschodzie. W tym regionie kwestie związane z wodą mają kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa. Sytuacja w dorzeczu Nilu, Jordanii, Eufratu i Tygrysu wpływa nie tylko na stosunki wszystkich głównych graczy MENA, ale również na światową architekturę

---

¹¹ Butter, D. (2020). Egypt and the Gulf. Allies and Rivals. *Research Paper 20*. <https://www.chathamhouse.org/2020/04/egypt-and-gulf>.

¹² Gibbins, J. (January 9, 2017). Power play: The United Arab Emirates' new approach to geopolitics. *Journal of Middle Eastern Politics and Policy*. <https://jmepp.hkspublications.org/2017/01/09/united-arab-emirates-geopolitics/>

¹³ Sahu, M. (2021). Public policy measures for COVID-19 crisis management: Lessons from the UAE. *Fulbright Review of Economics and Policy*, 1, 246–65. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/FREP-09-2021-0054/full/html>.

bezpieczeństwa. Dlatego też globalne wyzwania związane z wodą wymagają dynamicznych relacji i współpracy instytucjonalnej oraz wykorzystania dyplomacji wodnej. Świat przechodzi poważne zmiany i przekształcenia w różnych obszarach, w tym politycznych, gospodarczych, społecznych i naukowych, które mają miejsce w obliczu poważnych wyzwań z głębokimi bezpośrednimi skutkami na ludzkie życie oraz bezpieczeństwo i stabilność państw na całym świecie.

2.3.2. Znaczenie Europy dla ZEA. Wybrane aspekty

Druga część obejmuje cztery artykuły opublikowane w międzynarodowych czasopismach naukowych punktowanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki oraz indeksowanych przez Scopus. Dwa z nich [nr 5, nr 6] zostały wydane w Polsce, jeden został opublikowany w Ukrainie [nr 7] a czwarty w Macedonii Północnej [nr 8].

W nawiązaniu do wcześniejszej części cyklu, w następnej publikacji [nr 5] poddałem badaniu Zjednoczone Emiraty Arabskie oraz Unię Europejską jako miękkie siły w aspekcie realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju. Wyniki wykazały, że od 2010 roku następuje stopniowe pogłębianie stosunków pomiędzy Unią Europejską a ZEA. Jest to rezultat między innymi nowych inicjatyw i instytucji WPZiB (CFSP) w związku z wejściem w życie Traktatu z Lizbony w grudniu 2009 roku oraz ogłoszonej w 2011 nowej strategii Stanów Zjednoczonych, która zapowiadała przeniesienie strategicznego zainteresowania USA z Atlantyku oraz Bliskiego Wschodu na Indo-Pacyfik¹⁴. Miało to ogromne znaczenie zarówno na strategię państw Europy, jak i MENA. Do tej nowej sytuacji międzynarodowej, dodatkowo sprzyjająca dla rozwoju relacji UE-ZEA jest strategia polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Zjednoczonych Emiratów Arabskich polegająca na dywersyfikacji sojuszy oraz źródeł dochodów, stopniowo odchodząc od wydobycia ropy i stawiając na zieloną gospodarkę oraz odnawialne źródła energii. W tych obszarach Unia Europejska pojawiła się jako cenny partner. 14 czerwca 2010 r. w Luksemburgu Rada Ministerialna UE-GCC przyjęła wspólny program działań na lata 2010–2013¹⁵, w ramach którego zaplanowano liczne inicjatywy. Jedną z nich jest „*Establishment of European Union - GCC Network for clean energy*”. W tym też czasie nastąpiła nowa dynamika relacji, zarówno na poziomie politycznym, jak i gospodarczym. Ponadto, na początku 2011, wybuchła tzw. Wiosna Arabska, w której UE chciała być aktywna, sprawdzić skuteczność nowych instytucji oraz zademonstrować globalne ambicje. Wówczas ZEA sprawowały przewodnictwo w RWPZ (GCC). Dlatego też, w Abu Dhabi w kwietniu 2011 odbyło się ministerialne spotkanie Wspólnej Rady UE-GCC¹⁶. W 2013, została powołana parlamentarna grupa przyjaźni UE-ZEA, a w drugiej połowie roku, Unia Europejska otworzyła w Abu Dhabi swoją Delegaturę. Natomiast 3 października w Brukseli, minister ds. rozwoju i współpracy międzynarodowej ZEA wezwała do partnerstwa strategicznego¹⁷. W czerwcu 2014 Unia Europejska we współpracy ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi zainaugurowała w Abu Dhabi regionalny sekretariat ds. zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiologicznych i jądrowych (CBRN), finansowany z Europejskiego Instrumentu na rzecz Stabilności. Projekt ten jest częścią globalnej strategii bezpieczeństwa, w której ZEA stały się dla UE ważnym partnerem¹⁸. W maju 2015 roku weszła w życie umowa pomiędzy Unią Europejską a

¹⁴ Clinton, H. (November 10, 2011). America's Pacific Century. <https://2009-2017.state.gov/secretary/20092013clinton/rm/2011/11/176999.htm>

¹⁵ Council of the European Union. (2010). 20th EU-GCC Joint Council and Ministerial Meeting, Joint Communique, Presse 197. Luxembourg, 14 June 2010.

¹⁶ EU. (2011). EU High Representative Catherine Ashton visits the Gulf, MEMO/11/250. Brussels, 17 April 2011. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_11_250.

¹⁷ Awad, M. (2013). UAE boosts diplomatic presence in Europe. The National. Dubai. <https://www.thenational.ae/uae/government/uae-boosts-diplomatic-presence-in-europe-1.292926>.

¹⁸ Malek, C. (2014). EU sets up international centre in Abu Dhabi. The National. <https://www.thenational.ae/uae/government/eu-sets-up-international-centre-in-abu-dhabi-1.255060>.

Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi dotycząca zniesienia wiz krótkoterminowych¹⁹, z całego regionu jedynie ZEA przyznano taki przywilej. W 2015 r. ten niewielki kraj zajął siódme miejsce na globalnej mapie eksportu UE. Natomiast dla Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Unia Europejska stała się największym partnerem handlowym. Po przyjęciu w 2015 roku agendy ONZ 2030, Unia Europejska i ZEA zaczęły każde spotkanie, oraz niemal każdy element współpracy ukierunkowywać na Cele Zrównoważonego Rozwoju. W kwietniu 2016 roku komisarz ds. badań naukowych i innowacji UE spotkał się z przewodniczącą Narodowej Rady Federalnej (FNC) w celu pogłębiania współpracy w obszarze energii i badań naukowych. W trakcie rozmowy m.in. została przeanalizowana strategia energetyczna oraz plany Zjednoczonych Emiratów Arabskich dotyczące ulepszenia ponownego wykorzystania wody morskiej w celu osiągnięcia około 40% oszczędności w codziennej konsumpcji. Omówiono również zamiar stworzenia w północnym Emiracie Ras Al Khaimah największej na świecie przyjaznej dla środowiska instalacji odsalania wody²⁰.

25 kwietnia 2016 w Brukseli wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa / wiceprzewodnicząca Komisji spotkała się z przewodniczącą Narodowej Rady Federalnej ZEA²¹. W następnym miesiącu w Dubaju odbyło się pierwsze spotkanie konsultacyjne grup roboczych UE-RWPZ dotyczące czystej energii (*Working Groups Consultation Workshop of the EU GCC Clean Energy Network*), omawiając kwestie transformacji energetycznej. Ponadto, celem było rozpoczęcie prac nad wypracowaniem wspólnego planu współpracy oraz realizacji założeń Celów Zrównoważonego Rozwoju²². W maju 2017 roku w Dubaju miało miejsce *Forum Solar Rooftop*, którego partnerem była *EU-GCC Clean Energy Technology Network*. Jednym z celów było zdynamizowanie implementacji planów Dubaju odnośnie do zastosowania energii słonecznej w sektorze mieszkaniowym, handlowym i przemysłowym. W styczniu 2018 r. podpisano umowę o współpracy pomiędzy Europejską Służbą Działań Zewnętrznych a Ministerstwem Spraw Zagranicznych i Współpracy Międzynarodowej ZEA w celu pogłębiania dialogu politycznego oraz rozwijania strategicznej współpracy w obszarach, takich, jak handel, innowacje, badania, edukacja, transport, środowisko, zdrowie, ochrona konsumenta i współpraca wielostronna²³.

Przewodnicząca Narodowej Rady Federalnej Zjednoczonych Emiratów Arabskich w styczniu 2019 roku w Brukseli spotkała się z wysoką przedstawiciel unii ds. spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w celu omówienia kwestii bezpieczeństwa i stabilności, w tym walki z terroryzmem a także realizacji SDGs. W lipcu 2019 r. w Brukseli został oficjalnie zainicjowany dialog polityczny, w ramach którego odbyło się pierwsze posiedzenie²⁴. W następstwie tego, minister spraw zagranicznych i współpracy międzynarodowej ZEA spotkał się w styczniu 2020 w Brukseli z wysokim przedstawicielem Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa. Wyniki badania ukazują, że rozwijanie i pogłębianie współpracy między Unią Europejską a ZEA w dziedzinie zrównoważonej „czystej” energii i efektywności energetycznej

---

¹⁹ Council of the EU. (2015). EU signs visa waiver agreement with the United Arab Emirates. Press release <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7103-2015-INIT/en/pdf>.

²⁰ WAM. (2016). *EU praises UAE's drive for renewable energy*. <https://www.emirates247.com/news/emirates/eu-praises-uae-s-drive-for-renewable-energy-2016-04-29-1.628755>.

²¹ EEAS. (2016). Federica Mogherini, HR/VP meets with Dr. Amal Al Qubaisi, UAE Federal National Council Speaker in Brussels. Press releases: 160818_2. Brussels. https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_is/8363/Federica%20Mogherini,%20HR/VP%20meets%20with%20Dr.%20Amal%20Al%20Qubaisi,%20UAE%20Federal%20National%20Council%20Speaker%20in%20Brussels

²² Mouriadou, G. (2016). *EU-GCC Clean Energy Technology Network. Working Groups Consultation Workshop*. <http://www.eugcc-cleanenergy.net/wg-workshop2016%2CDubai>.

²³ EEAS. (2018). EU and UAE sign a Cooperation Arrangement. *Press releases: 180131_15*. Bruxelles. https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_it/39170/EU%20and%20UAE%20sign%20a%20Cooperation%20Arrangement.

²⁴ Alfaham, T. (2019). UAE, EEAS hold first Senior Officials' Meeting to launch the Cooperation Arrangement. *WAM*. <https://www.wam.ae/en/details/1395302776990>.

ma zasadnicze znaczenie. Powinna ona przynieść skuteczniejszą realizację interesów politycznych i gospodarczych, zwłaszcza w obszarze nowych technologii. W dodatku, pogłębione relacje, skuteczne w realizowaniu planów i strategii na rzecz Celów Zrównoważonego Rozwoju może przyczynić się do znaczącej redukcji emisji gazów cieplarnianych w Zatoce Perskiej (Arabskiej).

Natomiast w kolejnym artykule [nr 6] skoncentrowałem badania na aktywności wybranych państw Unii Europejskiej, tj. Francji i Niemiec oraz Polski w stosunkach ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. Wyniki wskazują, że UE jest przez Abu Dhabi coraz bardziej postrzegana, jako globalny gracz, z którym warto pogłębiać relacje. Jednak decydenci w ZEA wciąż uważają, że skuteczniej jest prowadzić politykę wobec Unii Europejskiej poprzez jej najsilniejsze państwa członkowskie, niż poprzez zbiurokratyzowaną Brukselę. Dlatego też, tradycyjnie Wielka Brytania pozostawała nie tylko jako jeden z najważniejszych partnerów w stosunkach bilateralnych, ale również, jako jeden z kluczowych liderów UE, przez którego można zwiększać wpływy w Unii Europejskiej. Jednak sytuacja ta zmieniła się po przeprowadzeniu Brexitu. W ten sposób, relacje z Francją i Niemcami, nabrały dodatkowych atutów. Polska, która w 2015 roku została uznana przez ZEA za strategicznego partnera, lidera Europy Środkowo-Wschodniej miała ogromną możliwość skuteczniej realizować własne interesy. Dlatego też, po opuszczeniu UE przez Wielką Brytanię, Trójkąt Weimarski powołany w 1991 r. przez Francję, Niemcy oraz Polskę mógłby stać się ważną platformą współpracy także na Bliskim Wschodzie. Jednak poszczególne państwa i ich podmioty mają własne partykularne, rozbieżne interesy. Od czasu przyjęcia Wspólnego Wszechstronnego Planu Działania (*Joint Comprehensive Plan of Action - JCPOA*), pierwszą zachodnią firmą energetyczną, która podpisała kontrakt z Iranem w 2017 roku, był francuski gigant energetyczny Total. Należy również podkreślić, że dla Francji kwestia JCPOA jest elementem szerszej strategii wobec Zatoki Perskiej (Arabskiej) oraz Bliskiego Wschodu. Paryż dąży do tego, aby być uznanym za mediatora wszystkich państw tego regionu, w tym pomiędzy Arabią Saudyjską a Iranem oraz stanowić platformę współpracy pomiędzy tymi państwami a Izraelem. Dodatkowo, Francja od czerwca 2017, z udziałem jej prezydenta, stała się najbardziej zaangażowana ze wszystkich państw europejskich w mediację pomiędzy Katarą a pozostałymi członkami GCC²⁵. Interesy Paryża, zarówno polityczne, gospodarcze, jak i wojskowe na Bliskim Wschodzie w ostatnich latach nabrały wymiaru globalnego. Jednak należy zadać pytanie, czy Francja samodzielnie ma szansę odnieść sukces w rywalizacji z innymi mocarstwami o wpływy w obszarze MENA? W dużej mierze rola Francji w Zatoce Perskiej (Arabskiej) jest determinowana przez interesy francuskiego przemysłu zbrojeniowego oraz jego znaczenia dla gospodarki. To zaś oddziałuje na politykę zagraniczną i bezpieczeństwa Paryża. Od 2015 roku kraj ten jest w trójce największych eksporterów broni do regionu, zwłaszcza do Arabii Saudyjskiej i ZEA. Karasik²⁶ zadaje pytanie, czy Francja mogłaby być gwarantem bezpieczeństwa regionu? Należy przy tym zauważyć, że taka koncepcja spotkałaby się ze sprzeciwem nie tylko ze strony konkurencyjnych graczy o wpływy w MENA, ale również wewnątrz UE. W tym też znaczeniu, Trójkąt Weimarski mógłby również odegrać ważną rolę. Niemieckie interesy gospodarcze są przede wszystkim ukierunkowane na powiększanie eksportu i obecności gospodarczej, co będzie prowadzić do większego zainteresowania stabilizacją polityczną oraz bezpieczeństwem w regionie Zatoki Perskiej (Arabskiej)²⁷. Strategia Kanclerz A. Merkel wobec Bliskiego Wschodu była oparta na 7 filarach. Pierwszym

---

²⁵ Cafero, G. (2018). *French ambitions in the Gulf*, TRT World. <https://www.trtworld.com/opinion/french-ambitions-in-the-gulf-14588>.

²⁶ Karasik, T., Ober, T. (2019). France's Expanding Military Influence in the Arabian Gulf. *Inside Arabia*, <https://insidearabia.com/france-expanding-military-influence-arabian-gulf/>.

²⁷ Hubel, H., Berger, L., Heise, M. (2005). German Foreign Policy in the Gulf, The Emirates Center for Strategic Studies and Research. *The Emirates Occasional Papers*, 58.

było wspieranie strategicznych partnerów w regionie. Dlatego też, kanclerz Niemiec w maju 2017 złożyła wizyty w Arabii Saudyjskiej, Zjednoczonych Emiratach Arabskich oraz Egipcie. Drugi element strategii dotyczy politycznych instrumentów rozwiązywania konfliktów. Zwłaszcza w okresie 2012-2013, Bashar al-Assad wielokrotnie podkreślał, że Niemcy mogą być mediatorem konfliktu w Syrii. Należy również dostrzec rolę i znaczenie organizacji pozarządowych w realizacji niemieckiej strategii. Jednym z przykładów jest Fundacja Berghof, która była zaangażowana w organizację nieformalnych negocjacji pomiędzy stronami konfliktu w Jemenie, z udziałem specjalnego wysłannika ONZ w tym kraju. Kolejnym filarem niemieckiej polityki w regionie jest stabilizacja oparta na równowadze między kluczowymi potęgami regionalnymi. Czwartym elementem strategii jest kwestia zwalczania organizacji terrorystycznych. Natomiast piątym filarem jest powstrzymanie wspierania przez Iran grup zbrojnych w Syrii i Iraku. Kolejnym priorytetem strategii jest brak akceptacji na budowę obozów dla uchodźców w strefach konfliktu, które generują fale migrantów do Europy. Siódmym filarem strategii jest aktywność na Bliskim Wschodzie w odbudowę krajów po konflikcie. W procesie wzmacniania podstaw politycznych, gospodarczych i wojskowych w tych krajach, Niemcy mają okazję realizacji interesów narodowych²⁸. Tak więc, jak wskazuje Sandschneider²⁹, celem polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Niemiec jest pogłębianie strategicznej współpracy z takimi państwami jak ZEA, co jest konieczne w wielobiegowym porządku świata.

Polska natomiast jest państwem z dużym potencjałem odgrywania coraz większej roli i pozycji w stosunkach międzynarodowych, w tym w regionie Bliskiego Wschodu. Polska ma doświadczenie, m.in. wieloletni udział w misjach Organizacji Narodów Zjednoczonych w MENA. Jednym z priorytetów polskiej prezydencji w UE w drugiej połowie 2011 r. było bezpieczeństwo energetyczne, które nadal jest kluczowym obszarem współpracy z tym regionem. Ponadto, kwestie bliskowschodnie w trakcie polskiego przewodnictwa w UE dotyczące bezpieczeństwa i zagadnień politycznych wymagały szczególnej uwagi i skutecznego zaangażowania, zwłaszcza, że miała ona miejsce w okresie tzw. Wiosny Arabskiej. Polska ma w ZEA duże możliwości współpracy w takich dziedzinach, jak energia odnawialna, transport, edukacja, telemedycyna czy gospodarka wodna³⁰. Dlatego też, należy wrócić do dynamiki wizyt z okresu 2011-15, gdzie Polska osiągnęła poziom pozostałych państw Trójkąta Weimarskiego.

Ewolucyjny charakter geopolityki i jej percepcji, zwłaszcza w Afryce Północnej i na Bliskim Wschodzie wymusza konieczność zwiększenia aktywności UE w tym regionie. Z tego też powodu, należałoby wypracować spójną i kompleksową politykę zagraniczną i bezpieczeństwa UE w stosunku do regionu, a formuła Trójkąta Weimarskiego powinna być jednym z jej filarów. Jego państwa mają interes w dostawach energii z Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej obejmujący zarówno energię z paliw kopalnych, jak i ze źródeł odnawialnych. W sytuacji, kiedy kwestie energetyczne są kluczowe w geopolityce, może to być jeden z obszarów, w których współpraca mogłaby szybko przybrać konkretny kształt. Ich ogromne rezerwy węgłowodorów (ropy i gazu) stawia kraje regionu oczywistymi partnerami dla państw Trójkąta Weimarskiego. Jednak interesy jego państw na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej nie kończą się tylko na rezerwach węgłowodorów. W technologicznym rozwoju energii odnawialnej, coraz większą uwagę zwraca się w regionie na ogromny potencjał energii

---

²⁸ FARAS. (2017). Pillars of Germany's Foreign Policy for Middle Eastern Conflicts. *Future for Advanced Research and Studies*. <https://futureuae.com/en-US/Mainpage/Item/2899/pillars-of-germanys-foreign-policy-for-middle-eastern-conflicts#>.

²⁹ Sandschneider, E. (2010). German Foreign Policy towards the Gulf Region, The Emirates Center for Strategic Studies and Research. *Emirates Lecture Series*, 86, s. 22.

³⁰ Zalewski, A. (2019). Kreatywność inspirowana naturą – Polska na EXPO 2020 w Dubaju! *Biotechnologia.pl*. <https://biotechnologia.pl/biotechnologia/kreatywnosc-inspirowana-natura-polska-na-expo-2020-w-dubaju,18909>.

słonecznej i wiatrowej. Podczas wizyty prezydenta Francji w Polsce w lutym 2020 postanowiono o rozszerzeniu prac polsko-francuskiej grupy roboczej do spraw energetyki o kwestie klimatyczne. Grupa ta ma pracować w dziedzinie energii jądrowej i energii odnawialnej³¹. Dlatego też powinna ona regularnie przeprowadzać konsultacje w celu koordynacji wspólnych i unijnych przedsięwzięć w regionie. Współpraca w ramach Trójkąta Weimarskiego może nadać właściwy sens i znaczenie Europejskiej Polityce Sąsiedztwa, rozumiejąc komplementarny jej wymiar Wschodni i Południowy. Siła europejskiej polityki sąsiedztwa leży w „globalnym podejściu”, w wymiarze geograficznym, jak i obszarów współpracy. Prezydenci Polski i Francji zgodzili się, aby tematy współpracy bilateralnej mogły zostać rozszerzone na Niemcy w ramach Trójkąta Weimarskiego. Ministrowie spraw zagranicznych Polski i Niemiec podczas spotkania w Warszawie w czerwcu 2020 zgodzili się, że Unia Europejska powinna posiadać ważną rolę w polityce zagranicznej, w tym dotyczącej współpracy z państwami Bliskiego Wschodu³². Należy zgodzić się z Płóciennikiem, że znaczenie Trójkąta wzmacniają piętrzące się przed UE wyzwania, w tym związane z rozwojem sytuacji na Bliskim Wschodzie³³. Jak podkreśla Kleiber³⁴, przyszłość Trójkąta Weimarskiego powinna być niezwykle ważna politycznie i gospodarczo, mając olbrzymie znaczenie dla stabilności rozwoju całej Unii Europejskiej. W Trójkącie Weimarskim, Polska może dla ZEA odgrywać szczególną rolę. Nie może istnieć skutecznej CFSP bez uwzględnienia Europy Środków-Wschodniej, w której Polska jest naturalnym liderem.

W następnej publikacji [nr 7] przeszedłem z analizy Trójkąta Weimarskiego na zbadanie Trójkąta Lubelskiego i jego znaczenie dla relacji ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. W konsekwencji, badanie ukazuje rozwój stosunków politycznych i gospodarczych pomiędzy Ukrainą a ZEA i ich wartość dla projektów związanych z realizacją inicjatywy Trójkąta Lubelskiego. Zaledwie miesiąc po powołaniu Inicjatywy Trójmorza, w październiku 2016 roku rząd Ukrainy podpisał porozumienie z Emiracką firmą DP World w sprawie rozwoju w Ukrainie portów morskich i zdolności logistycznych na Morzu Czarnym. Zaś w listopadzie 2019 Minister infrastruktury i rozwoju ZEA odwiedził Warszawę, gdzie została podpisana umowa o transporcie morskim pomiędzy Polską a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi, wynegocjowana jeszcze w kwietniu 2015. Natomiast na początku 2020 roku firma DP World nabyła pakiet większościowy w strategicznym ukraińskim terminalu kontenerowym (*TIS Container Terminal*) w pobliżu Odessy. Tym samym ZEA z planami kolejnych inwestycji w infrastrukturę w Ukrainie stają się ważną częścią szerszej strategii 3SI, w tym współpracy Litwa-Polska-Ukraina. 28 lipca 2020 w Lublinie, w Polsce, ministrowie spraw zagranicznych Litwy (Linas Linkevičius), Polski (Jacek Czaputowicz) i Ukrainy (Dmytro Kuleba) ogłosili powołanie nowej inicjatywy, formuły strategicznej i gospodarczej współpracy regionalnej pod nazwą Trójkąt Lubelski, który jest częścią szerszego planu związanego z realizacją celów Inicjatywy Trójmorza. Ukraina w tym kontekście ma swoje szczególne miejsce jako element tworzącego się korytarza Północ-Południe, zarówno w wymiarze infrastruktury, jak i rozwoju sektora energetycznego³⁵. W październiku 2020 prezydencji Polski i Ukrainy w trakcie Forum

³¹ Prezydent. (2020). Polsko-francuskie partnerstwo strategiczne. *Program współpracy*, s. 5. <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/art,1664,wizyta-prezydenta-francji.html>.

³² PAP. (2020). MSZ: Wizyta ministra Heiko Maasa w Warszawie (komunikat).

<http://centrumprasowe.pap.pl/cp/pl/news/info/161019,25,msz-wizyta-ministra-heiko-maasa-w-warszawie>.

³³ Płóciennik, S. (2020). Powrot Weimaru – perspektywy dla współpracy Francji, Niemiec i Polski. *Biuletyn PISM*, 19(1449), s. 2.

³⁴ Kleiber, M. (2018). *Trojkat Weimarski. Naturalna konsekwencja ugruntowanej współpracy*.

<https://wszystkoconajwazniejsze.pl/prof-michal-kleiber-trojkat-weimarski-naturalna-konsekwencja-ugruntowanej-wspolpracy/>.

³⁵ Kapoor, N. (September 17, 2020). Another step away from Moscow: Ukraine and the Lublin Triangle. *Observer Research Forum*. <https://www.orfonline.org/expert-speak/another-step-away-from-moscow-ukraine-and-the-lublin-triangle/>

Gospodarczego w Odessie, podpisując umowę o współpracy pomiędzy portem Gdańsk nad Morzem Bałtyckim a portem Odessa nad Morzem Czarnym ogłosili, że ukraińskie terminale morskie i lądowe powinny być nowym korytarzem transportowym między Polską a Ukrainą, jako strategiczna część międzynarodowej sieci transportowej dynamizująca handel pomiędzy Europą Zachodnią, Skandynawią, Turcją i Azją³⁶. Wyniki podkreślają, że bez uwzględnienia państwowej firmy DP World z Dubaju powodzenie strategicznej współpracy w dziedzinie transportowej pomiędzy Ukrainą, Polską i Litwą będzie ograniczone. Z tego też powodu, planując niektóre projekty Trójkąta Lubelskiego należy mieć na uwadze tą emiracką firmę. DP World jest jedną z największych globalnych korporacji, posiadając około 150 oddziałów na świecie i pracując na rzecz portów morskich, terminali, parków przemysłowych, stref gospodarczych i logistycznych. Tak więc, ten podmiot gospodarczy ma ogromny potencjał w zapewnieniu Europie Środkowo-Wschodniej skutecznego łańcucha dostaw oraz stabilnego rozwoju wymiany handlowej w nadchodzących agresywnych wojnach gospodarczych. ZEA będąc „hubem” handlowym, gdzie przecinają się interesy Europy, Bliskiego Wschodu, Afryki i Azji mogą przyczynić się do zwiększenia roli Europy Środkowo-Wschodniej w wymiarze globalnym.

Przedmiotem zainteresowania kolejnego artykułu [nr 8] jest znalezienie odpowiedzi na pytanie badawcze jaka jest nowa rola i pozycja Bałkanów Zachodnich (Albania, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Kosowo, Macedonia Północna, Serbia) z perspektywy dynamiki rozwoju relacji pomiędzy państwami tego regionu a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi? Dlatego też niniejsza publikacja koncentruje się na zagadnieniu aktywności ZEA na Bałkanach Zachodnich, które nabierają ponownie dużego znaczenia geopolitycznego w obliczu wojny w Ukrainie i wzrostu rywalizacji światowych graczy w Europie Środkowo-Wschodniej. Odpowiedź na postawione pytanie badawcze jest stwierdzenie, że Bałkany Zachodnie z perspektywy ich relacji z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi osiągają mocniejszą rolę i pozycję jako łącznika strategicznych szlaków transportowych i energetycznych Północ-Południe. Bałkany mają również duże znaczenie z uwagi na przyszłą infrastrukturę łączącą Morze Czarne z Morzem Adriatyckim, która ma przebiegać przez Bułgarię, Macedonię Północną i Albanie. W ten sposób Unia Europejska chce ominąć cieśninę Bosfor i rosyjskie wody terytorialne na Morzu Czarnym³⁷. Ta zaś koncepcja wpisuje się w główne cele Inicjatywy Trójmorza. Sytuacja na Bałkanach Zachodnich będzie determinować skuteczność 3SI³⁸. W aspekcie szlaków z Morza Czarne do Adriatyckiego, to należy zauważyć, że port morski Constanca w Rumunii jest zarządzany przez firmę DP World z ZEA³⁹ która też posiada prawa do administrowania portem Odessa w Ukrainie⁴⁰. Ponadto, Zjednoczone Emiraty Arabskie posiadają strategiczne partnerstwo z Bułgarią oraz rozwija relacje z Chorwacją i Słowenią⁴¹. W dodatku, Serbia, z którą ZEA prowadzą specjalne stosunki, graniczy z czterema państwami UE

---

³⁶ Ukrinform. (October 13, 2020). *Duda outlines international prospects for new Ukraine-Poland transport corridor. Ukraine-Poland Economic Forum in Odesa.* <https://www.ukrinform.net/rubric-economy/3116877-duda-outlines-international-prospects-for-new-ukrainepoland-transport-corridor.html>

³⁷ Riegert, B. (December 6, 2022). *UE i Bałkany Zachodnie. Coraz bliżej siebie.* DW. <https://www.dw.com/pl/ue-i-ba%C5%82kany-zachodnie-coraz-bli%C5%BCej-siebie/a-64001030>

³⁸ Wójtowicz, T. (2020). Comparing strategic cultures of selected member states of the Three Seas Initiative. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate* 10(1), s. 24.

³⁹ Krzymowski, A. (2020). The Significance of The Black Sea Countries of the Three Seas Initiative Relations with the United Arab Emirates, *Online Journal Modelling the New Europe*, 34/2020, 86-105.

⁴⁰ Krzymowski, A. (2020). The importance of Ukraine's political and economic relationship with the United Arab Emirates for the Lublin Triangle. *Economic Annals-XXI*, 184(7-8), 16-28.

⁴¹ Krzymowski, A. (2021). The Three Seas Initiative and the Graz Triangle Relations Towards the United Arab Emirates Relations, *Croatian Political Science Review*, 58(4), 77-101.

i Inicjatywy Trójmorza⁴². Dynamiczna aktywność Arabii Saudyjskiej, Kataru, Turcji i Zjednoczonych Emiratów Arabskich w regionie ukazuje, że Bałkany i Bliski Wschód to dwa powiązane ze sobą obszary geopolityczne. Jednak warunkiem długofalowego wzrostu znaczenia Bałkanów Zachodnich jest ich zakotwiczenie w członkostwie Unii Europejskiej i 3SI. W czerwcu 2003 r. kraje Bałkanów Zachodnich zostały zidentyfikowane jako potencjalni kandydaci do członkostwa w UE⁴³, a negocjacje akcesyjne rozpoczęły Czarnogóra i Serbia. Decyzję dotyczącą otwarcia negocjacji przez Albanie i Macedonię Północną Rada UE podjęła w marcu 2020 r. Pomimo, że Bośnia i Hercegowina, a zwłaszcza Kosowo mają znacznie dalszą perspektywę integracji europejskiej, to utrzymuje się bardzo wysoki poziom wsparcia tego procesu przez społeczeństwa tych krajów⁴⁴. Szczyt Unia Europejska - Bałkany Zachodnie w Tiranie z grudnia 2022 formalnie potwierdził znaczenie strategicznego partnerstwa między Unią a regionem. Inicjatywa Trójmorza z uwagi na charakter współpracy międzyrządowej może być w wielu sytuacjach bardzo interesującą platformą współpracy⁴⁵. Natomiast rosnąca dynamika obecności Zjednoczonych Emiratów Arabskich na Bałkanach Zachodnich ukazuje procesy dywersyfikacji sojuszy i wzajemnego oddziaływania na siebie w aspekcie adaptacji do zmieniającej się dynamicznie sytuacji międzynarodowej a w konsekwencji do przyjmowania nowych ról i pozycji międzynarodowych.

Podsumowując, przeprowadzone badania w ramach tej części cyklu sugerują, że relacje ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi powinny być rozwijane w ramach spójnej i całościowej Europejskiej Polityki Sąsiedztwa, uwzględniającej wszystkie jej wymiary. Jednak, aby były one skuteczne należy je zdynamizować inicjatywami w ramach mini lateralnych sojuszy jak Trójkąt Weimarski, czy Trójkąt Lubelski. Obie inicjatywy są wyrazem wspólnych interesów realizowanych w ramach głębszej współpracy regionalnej w Europie Środkowo-Wschodniej, zmierzającej do zdynamizowania zarówno współpracy gospodarczej, jak i uzyskania większego wpływu na arenie międzynarodowej, w tym w regionie basenu Morza Śródziemnego i Bliskiego Wschodu. Jednocześnie, fundamentem tych inicjatyw powinno być zakotwiczenie państw w nich uczestniczących, w tym Ukrainy i Bałkanów Zachodnich we wspólnocie euroatlantyckiej, uwzględniając rosnącą rolę i pozycję państw Inicjatywy Trójmorza.

2.3.3. Relacje państw Inicjatywy Trójmorza z ZEA

Trzecia część obejmuje pięć artykułów opublikowanych w międzynarodowych czasopismach naukowych punktowanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki oraz indeksowanych przez Scopus. Każdy z nich został wydany w innym państwie, na Litwie [nr 9], Chorwacji [nr 10], Czechach [nr 11], Rumunii [nr 12], Szwajcarii [nr 13]. W nawiązaniu do końcowych rozważań poprzedniej części cyklu, ten element badań skupia się na analizie państw Inicjatywy Trójmorza z perspektywy mini lateralnych sojuszy w bilateralnych relacjach ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi.

W pierwszym artykule [nr 9] krytycznej analizie poddałem trzy państwa bałtyckie (Estonię, Litwę oraz Łotwę) wchodzące w skład Inicjatywy Trójmorza (3SI) w kontekście współpracy ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. W przeprowadzonym badaniu poszukiwałem odpowiedzi na pytanie badawcze, czy stosunki między trzema krajami regionu Morza

---

⁴² Krzymowski, A. (2021). The Visegrad Group countries: the United Arab Emirates perspective, *Politics in Central Europe*, 17(1), 107-126.

⁴³ Lachert, J. (2018). *Bałkany Zachodnie w Kontekście Rywalizacji Chin, Rosji, Turcji i UE*. Warsaw Institute. <https://warsawinstitute.org/wp-content/uploads/2018/11/balkany-zachodnie-ue-turcja-rosja-chiny-raport-specjalny-warsaw-institutue.pdf>

⁴⁴ Sydoruk, T., Yakymchuk, M. & Avhustiuk, M. (2022). The Impact of Euroscepticism on the EU Enlargement Policy in the Western Balkans. *Balkan Social Science Review*, 19(June), 174-176.

⁴⁵ Orzelska, A. (2002). *Wpływ konfliktu w byłej Jugosławii na stosunki między USA i UE, s. 148*. [PhD thesis, ISP PAN]. ISP PAN. <http://transatlantyckie.orzelska.eu/>

Bałtyckiego a ZEA mają potencjał do głębszej i szerszej dynamiki. Relacje pomiędzy Estonią, Litwą i Estonią są szczególne. Jeszcze przed ogłoszeniem niepodległości (od ZSRR), 12 maja 1990 roku w Tallinie, stolicy Estonii, została podpisana Deklaracja o Jedności i Współpracy. 8 listopada 1991 r. powołano Zgromadzenie Bałtyckie (BA) jako platformę współpracy międzyparlamentarnej⁴⁶. Podczas spotkania premierów 13 czerwca 1994 r. w Tallinie podpisano Porozumienie o bałtyckiej współpracy parlamentarnej i rządowej. Inicjatywy te ułatwiły wzajemne wspieranie się w nowej sytuacji geostrategicznej, zwłaszcza w procesie integracji ze strukturami NATO i Unii Europejskiej. Następnie, gdy te cele strategiczne zostały osiągnięte, zaczęto poszukiwać nowych projektów związanych z rolą i znaczeniem państw bałtyckich. Z tego powodu podczas spotkania premierów w Wilnie 3 czerwca 2010 roku przyjęto Deklarację Wileńską pt. „Wizja regionu Morza Bałtyckiego do 2020 roku”. Ponadto rozpoczęto dyskusję nad dalszą perspektywą do 2030 roku. W dzisiejszych zglobalizowanych stosunkach międzynarodowych konieczne jest wychodzenie poza utarte schematy i podejmowanie kreatywnych działań. W obliczu nowej dynamiki globalnych relacji i procesów integracji europejskiej, szczególnego znaczenia nabiera Inicjatywa Trójmorza (3SI). Kraje położone między Morzem Bałtyckim, Czarnym i Adriatyckim mają potencjał wpływania nie tylko na struktury i polityki Unii Europejskiej, ale także na jej otoczenie międzynarodowe, jakim jest region Bliskiego Wschodu. Estonia, Litwa i Łotwa przystąpiły do Unii Europejskiej w tym samym czasie, 1 maja 2004 r. Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa tych krajów przed i w pierwszych latach po akcesji koncentrowała się na integracji europejskiej. Jednak wydarzenia na Bliskim Wschodzie i wola odgrywania przez państwa bałtyckie większej roli i znaczenia w wymiarze globalnym spowodowały zainteresowanie Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. Krytyczna analiza ukazuje szerszy wymiar 3SI oraz jej twórczą rolę i znaczenie w środowisku międzynarodowym, w tym na Bliskim Wschodzie. Wyniki badania wskazują, że trzy państwa bałtyckie stają się również bardziej aktywne poza stosunkami transatlantyckimi, w tym w relacjach z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi.

Następna publikacja [nr 10] skupiła się na zbadaniu relacji państw Trójkąta Graz (Austria, Chorwacja, Słowenia) z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. W sierpniu 2013 roku, w mieście Graz na zamku Grazer Burg spotkali się szefowie rządów Austrii, Chorwacji i Słowenii. Miało to miejsce tuż po akcesji Chorwacji do Unii Europejskiej, 1 lipca tego samego roku. W celu pogłębiania stosunków, przede wszystkim w obszarze gospodarczym oraz skoordynowania ich stanowisk w UE, spotkania szefów rządów Trójkąta Graz zaczęły odbywać się dwa razy w roku. Natomiast Zjednoczone Emiraty Arabskie zainicjowały głębszy rozwój relacji z Zagrzebiem oraz Lublaną tuż po ogłoszeniu Inicjatywy Trójmorza. Przedmiotowy artykuł ma na celu znalezienie odpowiedzi na pytanie badawcze, czy stosunki trzech krajów Trójkąta Graz ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi mają potencjał do większej dynamiki z wpływem na realizację 3SI i Bliski Wschód? Odpowiedź na to pytanie dotyczy strategicznej wizji Inicjatywy Trójmorza oraz wymusza krytyczną analizę procesów, nowych zjawisk i zmian zachodzących zarówno w obszarze transatlantyckim, jak i w regionie Bliskiego Wschodu. Uzyskane wyniki badania wskazują, że państwa grupy Trójkąta Graz mają duży potencjał dalszego rozwoju relacji z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. Jednak w celu nadanie im większego strategicznego znaczenia powinny one być realizowane w ramach szerszej formuły, tj. Inicjatywy Trójmorza, która jest coraz bardziej postrzegana również w kontekście oddziaływania na wymiar Południowego Sąsiedztwa UE, tj. region Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej (MENA).

Analiza stosunków dwustronnych państw Trójkąta Graz z ZEA ukazuje, że Austria posiada najdłuższą i najbogatszą historię relacji. Wiedeń nawiązał stosunki z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi 18 lat wcześniej niż Chorwacja i Słowenia. W tym czasie państwa te jako odrębne

---

⁴⁶ Jej statut wszedł w życie 31 października 1993 r.

podmioty międzynarodowe nie istniały. Dlatego też Austria przedstawia wyższą dynamikę stosunków z ZEA niż Zagrzeb czy Lublana. Są one widoczne przede wszystkim w wymianie handlowej w okresie 2011-2019. Również charakter relacji gospodarczych odzwierciedla ich głęboki wymiar. Jednym z przykładów jest 40 letni kontrakt austriackiej korporacji działającej w obszarze ropy i gazu (*Österreichische Mineralölverwaltung - OMV AG*) z *Abu Dhabi National Oil Company* (ADNOC) dotyczący 20% udziału w koncesji na morskie złoża ropy w Emiracie Abu Dhabi. Ponadto, oba kraje rozwijają współpracę w sektorze energii odnawialnej. Analizując wizyty dwustronne szefów państw i rządów oraz ministrów spraw zagranicznych i gospodarki w okresie 2016-2020, a więc po rozpoczęciu 3SI, sytuacja Chorwacji i Słowenii przedstawia się dużej lepiej. Przełomowym wydarzeniem w relacjach Zagrzebia z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi była w lipcu 2017 roku w stolicy Chorwacji pierwsza wizyta ministra spraw zagranicznych i współpracy międzynarodowej ZEA. Podczas spotkań na najwyższych szczeblach, szef dyplomacji ZEA wyraził gotowość jego kraju do inwestowania w projekty gazowe. Natomiast po zapowiedzi rozpoczęcia 3SI, we wrześniu 2015 roku w Słowenii miała miejsce przełomowa wizyta ministra gospodarki ZEA, która zapoczątkowała dynamikę spotkań pomiędzy przedstawicielami obu państw. Dominującym tematem rozmów były kwestie gospodarcze a w szczególności źródła energii odnawialnej, sztuczna inteligencja i sektor IT. Zjednoczone Emiraty Arabskie zaproponowały wsparcie Słowenii w rozwój portu morskiego. Natomiast Lublana zaoferowała potraktowanie jej kraju jako bramę do obszaru 3SI. Badanie ukazuje, że Chorwacja i Słowenia w okresie 2016-2020 zbliżyły się do poziomu dynamiki najważniejszych wizyt Austrii. Również następuje stopniowe osiąganie podobnego wolumenu eksportu, który jednak wciąż wykazuje dużą różnicę na korzyść Wiednia. Wszystkie państwa Trójkąta Graz mają potencjał do rozwijania relacji gospodarczych z ZEA, w tym w obszarze energii. Austria w kontekście współpracy z krajami Europy Środkowo-Wschodniej chce być pomostem pomiędzy tym regionem, a Bliskim Wschodem, w tym w ramach realizacji projektu 3SI korytarza gazowego Północ-Południe. Trójkąt Graz z uwagi na jego lokalizację oraz rozwój relacji powinien być znaczącym elementem śródziemnomorskiego wymiaru Inicjatywy Trójmorza. W dodatku wspiera on możliwość komplementarnego podejścia do Europejskiej Polityki Sąsiedztwa, uwzględniającej zarówno jej wymiar wschodni, jak i południowy.

W następnym artykule [nr 11] podjąłem się krytycznej analizie państw innego mini lateralnego sojuszu, jakim jest Grupa Wyszehradzka (V4 - Czechy, Polska, Słowacja, Węgry) w aspekcie relacji ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. Niniejsze badania ukazują rolę i znaczenie współpracy pomiędzy V4 także w szerszym wymiarze, tj. z państwami Rady Współpracy Państw Zatoki (GCC), w tym ZEA. Wobec koncepcji V4+ realizowanej z partnerami z Bliskiego Wschodu, Izraelem czy Egiptem, z punktu widzenia Zjednoczonych Emiratów Arabskich oraz ich stosunków z państwami Grupy Wyszehradzkiej, przedstawiona analiza wychodzi naprzeciw braku tego elementu w debacie zarówno naukowej, jak i strategii państw obu regionów, w tym również państw Inicjatywy Trójmorza. Powstaniu w 1981 Rady Współpracy Państw Zatoki oraz w 1991 Grupy Wyszehradzkiej towarzyszyły podobne intencje, choć w innych okolicznościach. Powołanie GCC było odpowiedzią na rewolucyjne zmiany i pojawienie się Islamskiej Republiki Iranu, a także wzmocnienie władzy w Iraku przez Saddama Husseina. Dla powołania V4 impulsem było rozwiązanie Układu Warszawskiego oraz rozpad Związku Radzieckiego, które tworzyły pewną próżnię bezpieczeństwa w obszarze Europy Środkowo-Wschodniej. Wobec takiej sytuacji, Czechosłowacja, Polska i Węgry postanowiły, powołując Grupę Wyszehradzka, wspólnie wspierać się w nowych procesach strategicznych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i rozwoju gospodarczego. Temu służyć miało przyjęcie przez państwa V4 tych samych dwóch filarów polityk zagranicznych i bezpieczeństwa, tj. integracja z NATO oraz Unią Europejską. Warto wspomnieć, że w okresie powoływania Grupy Wyszehradzkiej, rozpoczynała się wojna w Zatoce Perskiej (Arabskiej).

Dlatego też, w trakcie założycielskiego szczytu, jej członkowie analizowali sytuację na Bliskim Wschodzie oraz globalne współzależności. Słabnący ZSRR przyczynił się zarówno do powstania Grupy Wyszehradzkiej, jak i miał wpływ na wojnę w Zatoce Perskiej (Arabskiej) oraz był impulsem dla nowych inicjatyw w obszarze MENA. Grupa Wyszehradzka i państwa Rady Współpracy Państw Zatoki posiadają duży potencjał współpracy, który nie jest obecnie w pełni wykorzystany. Kraje V4 są w dużej mierze przemysłowo-rolne, a GCC około 90% żywności muszą sprowadzać. Ponadto, państwa Grupy Wyszehradzkiej są importerami ropy i gazu, znajdujące się w dużych ilościach na terenie Zatoki Perskiej (Arabskiej). W 2010 roku, Grupa Wyszehradzka wyznaczyła współpracę z GCC jako jeden z priorytetów. Należy zauważyć, że szczyt Grupy Wyszehradzkiej z udziałem prezydenta Egiptu, odbył się w Budapeszcie 4 lipca 2017 r., a więc zaledwie 2 dni przed szczytem 3SI, w którym uczestniczył prezydent Stanów Zjednoczonych. Egipt dla Rosji jest kluczowym państwem za pomocą, którego może uzyskać rolę jednego z głównych graczy w regionie MENA. Premierzy V4 spotykając się z prezydentem Egiptu, zapowiedzieli utworzenie grup roboczych ds. walki z terroryzmem oraz współpracy technologicznej, które mogłyby być współfinansowane przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki. W kwestii bezpieczeństwa współpraca ma dotyczyć m.in. cyberbezpieczeństwa oraz ochrony granic. W zakresie innowacji, państwa zadeklarowały wzmocnienie współpracy w sektorze high-tech, w tym cyfryzacji, startupów i współpracy naukowej. 19 lipca 2017 r. w Budapeszcie odbyło się pierwsze spotkanie premierów państw Grupy Wyszehradzkiej z premierem Izraela. Państwa V4 zobowiązały się do działania na rzecz polepszenia relacji UE–Izrael, w szczególności uaktualnienia unijnego układu o stowarzyszeniu z Izraelem z 2000 r. Tel Awiw posiadający złoża gazu ziemnego na Morzu Śródziemnym jawi się jako potencjalny partner współpracy w sektorze energetycznym. Ponadto, po podpisaniu *Abraham Accords* we wrześniu 2020 roku następuje ogromna dynamika współpracy pomiędzy Izraelem a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi, w tym w sektorze energetycznym w basenie Morza Śródziemnego. Państwa V4, stosunkowo blisko położone i zainteresowane dywersyfikacją źródeł dostaw, mogłyby być naturalnymi odbiorcami izraelskiego gazu ziemnego, również w postaci skroplonej (LNG). Zwiększające nakłady na obronność państwa V4 są też atrakcyjnym rynkiem dla izraelskiego przemysłu zbrojeniowego. Dotychczasowe doświadczenia we współpracy z Izraelem mogą zachęcić V4 do zainicjowania podobnej formy dialogu z innymi bliskowschodnimi partnerami lub zainteresować udziałem w projektach Inicjatywy Trójmorza, której Grupa Wyszehradzka jest jej częścią. Tak więc, V4 jest ważną częścią szerszego planu strategicznego, w tym o ukształtowanie sił w regionie Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej. Bliższa współpraca pomiędzy oba regionami przyniesie wymierne korzyści, zarówno polityczno-gospodarcze, jak również w obszarze bezpieczeństwa. Ponadto, mogłaby ona stanowić skuteczną platformę rozwiązywania wspólnych globalnych wyzwań, w tym związanych ze zmianami klimatycznymi. Aktywna w Unii Europejskiej Grupa Wyszehradzka, nadająca kierunki rozwoju 3SI oraz będąca w strategicznym partnerstwie z USA może stać się skutecznym elementem szerszej strategii, obejmującej Europę, Bliski Wschód i Afrykę Północną.

W kolejnej publikacji [nr 12] przeprowadziłem badanie dwóch państw Morza Czarnego, będących częścią Inicjatywy Trójmorza, tj. Bułgarii i Rumunii w kontekście ich relacji ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. Region Morza Czarnego ma strategiczne geopolityczne znaczenie, gdzie przecinają się szlaki Europy, Kaukazu, Azji i Bliskiego Wschodu. Dlatego też, obszar ten wykazuje zarówno ogromne możliwości korzystnej współpracy z Bliskim Wschodem, jak i wrażliwość na wyzwania i zagrożenia, płynące z MENA. Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa Rumunii została oparta na dwóch celach strategicznych, tj. członkostwie w NATO oraz Unii Europejskiej. Wynikało to z jednej strony z wzrostu demonstracji siły przez Rosję, a z drugiej strony z niestabilności Bliskiego Wschodu. W tych okolicznościach, Bukareszt zamierzał zająć aktywną pozycję inicjując w czerwcu 2006 roku *Black Sea Forum*

for Partnership and Dialogue (BSF), którego jednym z najważniejszych celów miało być bezpieczeństwo regionu. Kilka miesięcy później, po przystąpieniu Rumunii do Unii Europejskiej 1 stycznia 2007 roku, inicjatywa ta stała się projektem UE. Natomiast już w kwietniu tego samego roku, Bukaresztowi udało się przeforsować projekt Synergii Czarnomorskiej, który miał stać się ważnym elementem określającym strategię UE wobec regionu. Jednak zaledwie rok później, 27 maja 2008 r. Polska ze Szwecją w ramach Unii Europejskiej zainicjowali Partnerstwo Wschodnie, kładąc nacisk na specjalne relacje UE z sześcioma państwami, tj. Armenią, Azerbejdżanem, Białorusią, Gruzją, Mołdawią oraz Ukrainą, które zostały objęte BSF i Synergią Czarnomorską. Jednak Partnerstwo Wschodnie spowodowało obawy o konkurencję z tymi inicjatywami. Dlatego też Parlament Europejski, podkreślał konieczność utworzenia na wzór Unii Śródziemnomorskiej - Unii dla Morza Czarnego. Bułgaria oraz Rumunia, członkowie Unii Europejskiej oraz NATO, a od 2016 roku rozwijające Inicjatywę Trójmorza (3SI), stanowią fundamentalne znaczenie dla jej realizacji. Region Morza Czarnego jest obszarem rywalizacji pomiędzy USA, Rosją, Turcją, UE z wzajemnym oddziaływaniem na Bliski Wschód⁴⁷. Poprzez aneksję Krymu, Rosja weszła w posiadanie większej części ukraińskich złóż ropy i gazu położonych na Morzu Czarnym. Natomiast Turcja poprzez wpuszczenie uchodźców z Bliskiego Wschodu do Bułgarii może przyczynić się do destabilizacji tego kraju z konsekwencjami na cały obszar UE. Tak więc, zapewnienie stabilizacji i bezpieczeństwa w regionie Morza Czarnego ma zasadnicze znaczenie dla pojawiającej się nowej architektury bezpieczeństwa. Konflikty pomiędzy Turcją a pozostałymi członkami NATO co do jej zaangażowania militarnego na Morzu Śródziemnym wraz z Rosją, a także brak jednomyślności wśród członków UE co do przyszłości Bałkanów Zachodnich oraz rywalizacja USA i Chin w kontekście inwestycji w infrastrukturę w regionie może przyczynić się do wielu napięć. Rosja w obszarze Morza Czarnego demonstruje swoje imperialne cele. Gra ta jest bardzo niebezpieczna dla całej architektury bezpieczeństwa globalnego. Ponadto, rosyjskie próby powiększania wpływów w basenie Morza Czarnego jest częścią szerszej Euroazjatyckiej strategii, w tym, jest elementem służącym do zwiększenia obecności oraz wpływów w regionie Morza Śródziemnego i na Bliskim Wschodzie. Jednym z przykładów jest współdziałanie Rosji z Turcją w Syrii, czy w innej konstelacji interesów aktywność Rosji w Libii. Po 2011 roku państwa Europy Środkowo-Wschodniej uzyskały znacznie ważniejszą rolę i pozycję w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Dokonując analizy porównawczej państw 3SI w okresie 2011-2015 roku, Bułgaria odnotowała jeden z najniższych poziomów relacji odnośnie do wizyt na najwyższym szczeblu z ZEA. Natomiast Rumunia wykazała dynamikę bilateralnych oficjalnych spotkań nieco wyższą niż średnia wszystkich państw 3SI. Zaś po 2015 roku Bułgaria jest zdecydowanym liderem tego rankingu. Warto przy tym zauważyć, że aż 80% infrastruktury energetycznej na Bałkanach należy do Bułgarii, która jest zależna od rosyjskich nośników energii. Dlatego też ta kwestia ma najwyższy priorytet zarówno polityki gospodarczej, jak i zagranicznej oraz bezpieczeństwa. W 2019 roku Sofia podjęła pewne kroki zmierzające do dywersyfikacji źródeł dostaw energii. 18 września państwowa firma *Bulgartransgaz*, odpowiedzialna za gazowy system przesyłowy podpisała umowę z saudyjskim konsorcjum Arkad dotyczącą budowy ok. 500 km odcinka drugiej nitki gazociągu *TurkStream*, łączącego Bułgarię z Serbią. Sofia będąc zależna od rosyjskich dostaw gazu, podjęła tego samego roku kolejne działania zmierzające do prób zmiany tej sytuacji, poprzez pozyskanie amerykańskiego LNG i budowę nowego łącznika z Grecją (IGB), która od września 2023 roku stała się kolejnym państwem uczestniczącym w Inicjatywie Trójmorza. Sofia wykorzystując IGB chciałaby być *Balkan Gas Hub*, przesyłając gaz do państw Środkowoeuropejskich z innych kierunków niż Rosja. W tym znaczeniu, od 2016 roku funkcjonuje łącznik pomiędzy Bułgarią i Rumunią, a w

---

⁴⁷ Joja, I.S. (January 7, 2020). Three Conflict Scenarios for the Black Sea in 2020. *Eurasia Program*. <https://www.fpri.org/article/2020/01/three-conflict-scenarios-for-the-black-sea-in-2020/>.

czerwcu 2018 roku została rozpoczęta budowa pierwszego odcinka gazociągu BRUA (Bułgaria–Rumunia–Węgry–Austria). Odbywa się rywalizacja pomiędzy USA a Rosją o ukształtowanie na wiele lat bezpieczeństwa energetycznego dużej części Europy. Transportowo-gospodarczy strategiczny element Inicjatywy Trójmorza umożliwi połączenie Europy (od Morza Bałtyckiego) z Afryką Północną, Subsaharyjską, oraz krajami GCC. Tak więc, 3SI, której ważną częścią są państwa Morza Czarnego, Bułgaria i Rumunia, przy wsparciu Stanów Zjednoczonych może stanowić nie tylko ważny element europejskiej struktury polityczno-gospodarczej i bezpieczeństwa, ale również posiadać ważną rolę i znaczenie w wymiarze Bliskiego Wschodu. Ponadto DP World, firma z Dubaju, posiada koncesję do 2049 roku zarządzania terminalem kontenerowym *Constanta South*, strategicznym rumuńskim portem morskim nad Morzem Czarnym, w pobliżu projektu 3SI *Via Carpathia* łączącego port morski Kłajpeda nad Morzem Bałtyckim na Litwie. W tym sensie Zjednoczone Emiraty Arabskie jako aktywny gracz na arenie międzynarodowej, realizując ambitne plany i strategię rozwoju, w tym w ramach bliskich relacji z Izraelem powinny być cennym partnerem dla Inicjatywy Trójmorza i państw regionu Morza Czarnego.

W nawiązaniu do wszystkich poprzednich publikacji tej części cyklu, w kolejnym artykule [nr 13] przeprowadziłem krytyczną analizę transformacji energetycznej i strategii zielonej gospodarki Zjednoczonych Emiratów Arabskich w aspekcie wymiany handlowej i relacji z państwami Inicjatywy Trójmorza. Zrównoważony rozwój gospodarczy, który uwzględnił transformację energetyczną, ochronę środowiska i zmniejszenie śladu węglowego stał się priorytetem dla państw Europy, a także ZEA. Dla krajów Inicjatywy Trójmorza i Zjednoczonych Emiratów Arabskich istnieje duży potencjał współpracy w tym zakresie, zwłaszcza w kwestii energii odnawialnej. W 2010 r. Zjednoczone Emiraty Arabskie ogłosiły strategię *Vision 2021*, która założyła odchodzenie od ropy jako głównego źródła dochodu. Natomiast w styczniu 2012 roku ZEA zainicjowały program pt. „Zielona gospodarka na rzecz zrównoważonego rozwoju”. Jej założeniem jest tworzenie nowego globalnego modelu zielonej gospodarki. W tym celu Zjednoczone Emiraty Arabskie chcą osiągnąć pozycję światowego lidera w określaniu nowych trendów, programów, międzynarodowych standardów. Ponadto, ZEA dążą do tego, aby być znaczącym producentem innowacyjnych zielonych technologii. Innym celem tej inicjatywy jest budowa obiektów miejskich przyjaznych dla ludzi i środowiska. Jednym z przykładów stał się program *Smart Dubai*, który został oparty o transformację cyfrową. Następnym celem jest zarządzanie wodą i energią w sposób zrównoważony oraz działania na rzecz recyklingu odpadów. W konsekwencji, program podkreśla konieczność realizowania szczegółowych inicjatyw na rzecz powstrzymania procesu zmian klimatycznych. W 2013 roku Zjednoczone Emiraty Arabskie zajęły trzecie miejsce na świecie pod względem produkcji skoncentrowanej energii słonecznej (*concentrated solar power - CSP*). Wówczas to został uruchomiony *Shams 1*, w tamtym czasie jeden z największych na świecie zakładów CSP oraz pierwszy tego typu komercyjny projekt na Bliskim Wschodzie. Natomiast wkrótce powinna być dokończona największa na świecie elektrownia słoneczna pod nazwą *Al Dhafra Solar PV*, realizowana w Abu Dhabi przez *Emirates Water and Electricity Company*. Będzie ona w stanie zredukować emisję CO₂ o 2,4 miliona ton metrycznych rocznie. Dla porównania jest to poziom emisji około pół miliona samochodów. Innym rozwijanym projektem skoncentrowanej energii słonecznej jest *Mohammad Bin Rashid Al Maktoum Solar Park*, który do 2030 r. ma stać się największym na świecie CSP. Planuje się, że zmniejszy on emisję CO₂ o 6,5 miliona ton rocznie, jednocześnie, dostarczając energię za mniej niż 8 centów amerykańskich za kilowatogodzinę. Projekt ten będący częścią *Dubai Clean Energy Strategy 2050* ma przyczynić się do zwiększenia udziału czystej energii w całkowitej produkcji energii w Dubaju do 75%. Dlatego też w 2014 r. ZEA zorganizowały Abu Dhabi Ascent, aby zdynamizować działania na rzecz zmniejszenia konsekwencji skutków zmian klimatycznych oraz promocji rozwoju w oparciu o dywersyfikację gospodarki, transformację energetyczną i

inwestowanie w energię odnawialną. We wrześniu tego samego roku ZEA powołały *Mohammed bin Rashid Center for Government Innovation* oraz przyjęło *National Innovation Strategy*. Najważniejszym obszarem została energia odnawialna oraz badania nad czystymi technologiami. Innym zadaniem wyznaczonym przez strategię stał się transport oparty o nowe innowacyjne rozwiązania służące zrównoważonemu rozwojowi.

Celem udziału energii odnawialnej ZEA jest poziom 25% do 2030 i 44% do 2050. Przy tym realizowana jest większa efektywność energetyczna oraz dojście do 70% redukcji emisji CO₂. Tym celom służą obszerne inwestycje w technologie słoneczne, w szczególności systemy fotowoltaiczne i systemy koncentracji słonecznej, efektywność energetyczną, systemy magazynowania. Te działania dają szansę przeprowadzenia transformacji energetycznej z gospodarki opartej o paliwa kopalne do lidera zrównoważonego rozwoju i dywersyfikacji gospodarczej. Dlatego też Zjednoczone Emiraty Arabskie od kilku lat badają alternatywne sposoby finansowania tych obszarów. W tym też kontekście w 2012 roku wiceprezydent, premier Zjednoczonych Emiratów Arabskich oraz władca Dubaju, we współpracy z Programem Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju założył Światową Organizację Zielonej Gospodarki (*World Green Economy Organization* - WGEO). Jest ona pierwszą międzynarodową organizacją, której celem jest wspieranie zielonej gospodarki w kontekście zrównoważonego rozwoju poprzez łączenie źródeł finansowania, technologii i biznesu. Ponadto, w 2016 roku *Dubai Electricity and Water Authority* utworzyło *Dubai Green Fund* przeznaczając na projekty środowiskowe około 27 miliardów USD. Natomiast *First Abu Dhabi Bank* (FAB) w marcu 2017 r. wyemitował pierwszą w regionie pięcioletnią zieloną obligację o wartości 587 milionów USD. Ponadto, FAB przeznaczył 10 miliardów USD na finansowanie zielonych inicjatyw w ciągu dziesięciu lat. Zaś firma *Masdar* z siedzibą w Abu Dhabi, zajmująca się czystą energią, podpisała w październiku tego samego roku pierwszy na Bliskim Wschodzie ekologiczny kredyt odnawialny z *First Abu Dhabi Bank*, *Société Générale Corporate & Investment Banking*, japońską bankowością międzynarodową, *Sumitomo Mitsui Banking Corporation* oraz *UniCredit*. W 2017 roku ZEA razem z Litwą i Słowenią znalazły się wśród dziesięciu nowych wchodzących graczy na rynku zielonych obligacji. Komisarz UE ds. energii podczas wizyty w ZEA w grudniu 2021 podkreśliła, że Zjednoczone Emiraty Arabskie mogą w przyszłości stać się eksporterem wodoru ze źródeł odnawialnych do Europy. 1 grudnia 2021, następca tronu Abu Dhabi, dzisiejszy prezydent ogłosił inicjatywę stworzenia globalnej „potęgi czystej energii”. Temu ma służyć powołany w styczniu 2021 r. *Abu Dhabi Hydrogen Alliance*, w skład którego wchodzi *Mubadala Investment Company* (Mubadala); *Abu Dhabi National Oil Company* (ADNOC) i ADQ (główny udziałowiec *Abu Dhabi National Energy Company PJSC* - TAQA) oraz uruchomienie nowego globalnego przedsięwzięcia w zakresie energii odnawialnej pomiędzy ADNOC, Mubadala i TAQA, w ramach *Abu Dhabi Future Energy Company*. W grudniu 2023 roku, Zjednoczone Emiraty Arabskie będą organizatorem COP28 (*the 28th Conference of the Parties*), co będzie okazją do zademonstrowania strategicznej inicjatywy *UAE Net Zero by 2050* ogłoszonej na początku 2021 roku oraz innych osiągnięć ZEA. Wyniki badań ukazują, że dynamiczny wzrost współpracy gospodarczej, w tym wymiany handlowej pomiędzy Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi a państwami Inicjatywy Trójmorza nie dotyczy handlu ropą. Dlatego też, w sposób naturalny kwestie zrównoważonego rozwoju gospodarczego stały się przedmiotem relacji. Pierwotnie koncentrowano się przede wszystkim na rolnictwie ekologicznym. Jednak w ostatnich kilku latach, zwłaszcza w 2022 roku, temat energii odnawialnej stał się nowym priorytetem. Ich treść i inicjatywy partnerów wskazują, że są interesujące perspektywy współpracy w zakresie zielonej gospodarki na rzecz zrównoważonego rozwoju pomiędzy państwami Inicjatywy Trójmorza a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi.

Podsumowując ostatnią część cyklu głównego osiągnięcia naukowego, należy stwierdzić, że z inicjatywy Chorwacji i Polski kraje Europy Środkowo-Wschodniej zapoczątkowały 3SI, jako

platformę współpracy, która wypełnia potrzebę zintegrowania tego regionu. W tym też czasie ONZ przyjęły Cele Zrównoważonego Rozwoju a Zjednoczone Emiraty Arabskie ogłosiły ambitne inicjatywy z nimi związane, w tym programy zielonej gospodarki. Od tego też czasu nastąpiła nowa dynamika stosunków ZEA z państwami Inicjatywy Trójmorza. Z badań krajów 3SI i najważniejszych oficjalnych wizyt bilateralnych wynika, że w ciągu ostatnich 20 lat każdy członek tego projektu odnotował wizytę na najwyższym szczeblu w stosunkach z ZEA. Ponadto, nastąpił niespotykany wcześniej wzrost współpracy gospodarczej i wymiany handlowej a transformacja energetyczna otwiera nową przestrzeń strategicznych relacji.

2.3.4. Zakończenie

W przedmiotowym cyklu powiązanych tematycznie artykułów opublikowanych w czasopiśmie naukowych w oparciu o zastosowane teorie, metody oraz techniki badawcze, krytycznej analizie poddałem relacje państw Inicjatywy Trójmorza z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi oraz ich otoczenie międzynarodowe. W celu lepszego zrozumienia podjętego zagadnienia został on zbadany z perspektywy różnych procesów i inicjatyw. Badania ukazały, że XXI wiek przyniósł głębokie zmiany zarówno w Europie Środkowo-Wschodniej (CEE), jak i na Bliskim Wschodzie, w którym Zjednoczone Emiraty Arabskie demonstrują wolę odgrywania roli lidera wielu inicjatyw. Natomiast w 2016 roku 12 państw CEE oficjalnie zainaugurowały Inicjatywę Trójmorza służącą realizacji strategicznych gospodarczych projektów w celu adaptacji do nowych wyzwań międzynarodowych. Aby zrealizować wyznaczony cel badawczy, zostały zastosowane metody ilościowe, jak i jakościowe, biorąc pod uwagę ilościowy potencjał siły analizowanych państw do adaptacji do środowiska międzynarodowego jak i oddziaływania na innych aktorów. Następnie, dokonano analizy porównawczej w aspekcie przeprowadzonych wizyt najwyższego szczebla oraz trendów wymiany handlowej.

Przeprowadzone badania zweryfikowały główne pytanie badawcze. **Hipoteza główna** została do pewnego stopnia potwierdzona. Wyniki badania ukazują, że do osiągnięcia strategicznego poziomu stosunków najważniejsza jest wola polityczna oraz stosowna strategia. Jednak nie zawsze potencjał państwa determinował głębszą relację. Ponadto, analizując stosunki wszystkich państw założycielskich Inicjatywy Trójmorza z Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi, rezultat badań wskazuje na rolę i pozycję Austrii w energetycznym strategicznym partnerstwie z ZEA, zaś Rumunię w wymiarze transportowym. Natomiast, w sposób naturalny Polska łącząca oba strategiczne szlaki, jawi się jako hub gospodarczy.

Dokonując weryfikacji **pierwszej hipotezy pobocznej** badania potwierdziły ją, jednak z częściowym jej uzupełnieniem. Środowisko międzynarodowe Zjednoczonych Emiratów Arabskich jest pełne wyzwań, w tym konfliktów zbrojnych oraz związanych z konsekwencjami zmian klimatycznych. W tych uwarunkowaniach ZEA zainicjowały ambitne nowe programy na rzecz Celów Zrównoważonego Rozwoju. Ma to służyć roli i pozycji lidera regionu w tym zakresie, jak i implementacji strategii miękkiej siły, dążącej przede wszystkim do umacniania wizerunku kraju. Ponadto Zjednoczone Emiraty Arabskie chcą być liderem w udzielaniu pomocy humanitarnej. Pomimo, że przez kilka lat kraj ten był czołowym na świecie państwem w tym obszarze, to pomoc humanitarna w znacznej mierze była kierowana punktowo, do wybranego kraju z najbliższego otoczenia.

Druga hipoteza poboczna w procesie weryfikacji została potwierdzona do pewnego stopnia. Wyniki badań wskazują, że Europa staje się co raz bardziej atrakcyjnym partnerem dla Zjednoczonych Emiratów Arabskich w ramach implementacji strategii dywersyfikacji sojuszy. Z uwagi na swoje osiągnięcia w obszarze nowych technologii a także wypełniania Celów Zrównoważonego Rozwoju, państwa członkowskie Unii Europejskiej są interesujące dla rozwijania współpracy. Natomiast tylko częściowo Zjednoczone Emiraty Arabskie są coraz

bardziej wpływowym aktorem na Starym Kontynencie. Pomimo zwiększonej aktywności ZEA w Europie, w tym realizując strategiczne projekty, ich realne wpływy są ograniczone.

Weryfikacja **trzeciej hipotezy pobocznej** potwierdza ją częściowo. Badania ukazują, że państwa Inicjatywy Trójmorza wykazują w ostatnich latach znacznie zwiększony stan relacji politycznych i gospodarczych z ZEA. W większości państw 3SI, po osiągnięciu strategicznych celów związanych z integracją ze strukturami euroatlantyckimi, nastąpił etap poszukiwania nowych partnerów spoza tego obszaru. Zjednoczone Emiraty Arabskie ze swoją zaawansowaną infrastrukturą umożliwiającą rozwój handlu z Azją oraz Afryką stały się dla krajów Inicjatywy Trójmorza pożądanym partnerem. Jednak do pewnego stopnia można zgodzić się, że państwa 3SI stały się dla Zjednoczonych Emiratów Arabskich inspiracją nowych projektów gospodarczych. Potencjał państw Europy Środkowo-Wschodniej jest nadal zbyt mało dostrzegany.

2.4. Aspekt praktyczny

Przeprowadzone badania mają związek z praktyką stosunków międzynarodowych. Wyniki badań posiadają potencjał aplikacyjny w formie zastosowania rekomendacji. Dlatego prezentowany cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych ma zarówno walory poznawcze, jak i praktyczne. Ponadto, możliwość ich wdrożenia ułatwia łączenie przeze mnie aktywności badawczej z działalnością popularyzatorską i ekspercką.

2.4.1. Wyniki badań a międzynarodowa współpraca naukowa i ekspercka

Prezentowane główne osiągnięcie jest **cytowane przez badaczy z ośrodków naukowych z różnych kontynentów** i wielu krajów, w tym Arabii Saudyjskiej, Australii, Bahrajnu, Brazylii, Chin, Cypru, Czech, Egiptu, Francji, Hiszpanii, Indii, Indonezji, Iranu, Kanady, Libanu, Litwy, Malezji, Niemiec, Pakistanu, Polski, Południowej Afryki, Słowacji, Stanów Zjednoczonych, Szwecji, Turcji, Ukrainy, Węgier, Wielkiej Brytanii, Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Ich liczba systematycznie rośnie (obecnie **80**). Z uwagi na to, że wszystkie części głównego osiągnięcia naukowego zostały opublikowane w latach 2020-2023 (czerwiec), należy oczekiwać jej dalszy dynamiczny wzrost. Ponadto, stanowią one ważną część moich międzynarodowych projektów badawczych oraz zagranicznych staży naukowych i grantów, które służą ich propagowaniu.

2.4.1.1. Międzynarodowe projekty badawcze

- Od 2017: **Strategic Advisory Center for Economic and Future Studies**, współpraca naukowo-eksperska, Abu Dhabi, Zjednoczone Emiraty Arabskie
- 2012-2015: **The Emirates Center for Strategic Studies and Research**, współpraca naukowo-badawcza, Abu Dhabi, Zjednoczone Emiraty Arabskie
- Od 2011: **Paris Sorbonne University**, aktywność naukowa, w tym udział w konferencjach, warsztatach, sympozjach, specjalistycznych wykładach, Abu Dhabi, Zjednoczone Emiraty Arabskie
- Od 2011: **National Research Foundation** Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Badań Naukowych ZEA, prowadzenie badań naukowych i wykładów na czołowych uniwersytetach Zjednoczonych Emiratów Arabskich oraz udział w tworzeniu międzynarodowego innowacyjnego i konkurencyjnego środowiska naukowego, Abu Dhabi, Zjednoczone Emiraty Arabskie

2.4.1.2. Staże naukowe

- 15.06-26-07.2023: **University of Delaware** oraz zajęcia w różnych ośrodkach naukowych, w tym na **Yale University, University of Pennsylvania, George Washington University, U.S. Naval Academy, USA**
- 2019-2020: Profesor, a non-resident fellow w **Mohammed Bin Rashid School of Government** (“Dubajski KSAP”), Dubaj, Zjednoczone Emiraty Arabskie, zatrudniony na podstawie umowy o pracę
- Od września 2015 do stycznia 2016: Badacz, **Emirates Center for Strategic Studies and Research**, Abu Dhabi, Zjednoczone Emiraty Arabskie, zatrudniony na podstawie umowy o pracę na pełen etat

2.4.1.3. Granty

W 2023 roku otrzymałem grant Departamentu Stanu USA dla światowych naukowców dotyczący polityki zagranicznej Stanów Zjednoczonych w ramach którego prowadziłem badania, realizowałem wizyty studyjne oraz miałem zajęcia w różnych ośrodkach naukowych, w tym na Yale University, University of Pennsylvania, George Washington University, U.S. Naval Academy, University of Delaware.

Natomiast w 2022 roku uczestniczyłem w grantie projektu „UNIwersytet Jutra II - zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu” (POWR.03.05.00-00-Z303/18). Przyczynił się on do podzielenia się rezultatami moich badań dotyczących relacji pomiędzy państwami Europy Środkowo-Wschodniej a Zjednoczonymi Emirata Arabskimi na UAM podczas Międzynarodowej Szkoły Letniej Doktorantów.

W 2021 roku w wyniku konkursu przyznano mi niewielki grant, umożliwiający prezentację wyników badań części głównego osiągnięcia naukowego na konferencji *Gulf Research Center Cambridge*.

W 2020 roku na podstawie przedstawionego projektu badawczego pt. *The Gulf States in Changing Global Security Architecture*, Zayed University przyznał mi grant (R20069), w którym pełniłem rolę kierownika projektu (Principal Investigator). Był on realizowany od 1 listopada 2020 do 31 października 2021 roku, przyczyniając się do opublikowania artykułów głównego osiągnięcia naukowego, w tym: Krzymowski, A. (2022). Role and Significance of the United Arab Emirates Foreign Aid for Its Soft Power Strategy and Sustainable Development Goals. *Social Sciences*, 2, 48. doi: 10.3390/socsci11020048; Krzymowski, A. (2021). Water Diplomacy and Its Strategic Significance for Sustainable Development Goals and Global Security Architecture. *Sustainability*, 24, 13898. doi: 10.3390/su132413898; Krzymowski, A. (2020). The European Union and the United Arab Emirates as civilian and soft powers engaged in Sustainable Development Goals. *Journal of International Studies*, 3, 41-58. doi: 10.14254/2071-8330.2020/13-3/3; Krzymowski, A. (2020). The importance of Ukraine’s political and economic relationship with the United Arab Emirates for the Lublin Triangle. *Economic Annals-XXI*, 7-8, 16-28. doi: 10.21003/ea.V184-02; Energy Transformation and the UAE Green Economy: Trade Exchange and Relations with Three Seas Initiative Countries. *Energies*, 15(22). doi: 10.3390/en15228410.

W 2019 roku w ramach konkursu o grant, przyznano mi usługę doradczą w zakresie rynku bliskowschodniego jako część projektu *Kraków Metropolitan Area for Business* (Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego 2014-2020, poddziałanie 3.3.1 „Promocja gospodarcza Małopolski”). W konsekwencji opracowałem analizę nt. specyfiki rynku Zjednoczonych Emiratów Arabskich oraz Bliskiego Wschodu w aspekcie gospodarczym, biznesowym, inwestycyjnym i prawnym. Następnie, w kwietniu, podczas *Annual Investment*

Meeting w Dubaju świadczyłem usługi doradcze. Ponadto, po tym wydarzeniu opracowałem raport podsumowujący, przekazując wszelkie prawa autorskie.

2.4.2. Upowszechnianie wyników badań oraz ich praktyczne wykorzystanie

2.4.2.1. Wybrane odczyty i wykłady gościnne

Wykłady i odczyty są ważnym elementem prezentacji wyników badań głównego osiągnięcia naukowego.

- 21.07.2023: **University of Delaware**. Wykład pt. *Three Seas Initiative and Gulf Cooperation Council* i prezentacja wyników badań przedmiotowego głównego osiągnięcia naukowego dla światowych naukowców uczestniczących w studium polityki zagranicznej USA.
- 28.06-02.07.2022: **Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**. Wykład pt. *Three Seas Initiative's countries from the United Arab Emirates Perspective* oraz konsultacje projektów badawczych doktorantów w ramach Międzynarodowej Szkoły Letniej Doktorantów (International Summer School: Scientific excellence – origins, research, results). https://isschool.home.amu.edu.pl/?page_id=483
- 23.03.2022: **New York University**. Wykład plenarny pt. *Role and Significance of the UAE Joint Economic Committees for Trade Exchange. 3SI Countries' Case Studies* dla First International Academic Conference: Economic Policy and Research in the UAE and Beyond, Abu Dhabi, ZEA.
<https://nyuad.nyu.edu/content/dam/nyuad/research/centers-labs-projects/development-lab/events/economic-policy-and-research-uae-beyond-conference-speakers.pdf>
- 23.07.2021: **Gulf Research Centre Cambridge**. Wykład konferencyjny pt. *Role and Significance of the United Arab Emirates Foreign Aid for Its Soft Power Strategy and Sustainable Development Goals* dla Workshop No. 4: Foreign Aid and the Gulf States
- 16.10.2018: **American University in the Emirates**. Wykład plenarny pt. *UAE's Policies and Strategies* dla studentów z różnych uniwersytetów w Stanach Zjednoczonych, Dubaj, ZEA
- 25.04-01.05.2018: **Abu Dhabi International Book Fair**. Wykład, wywiad i prezentacja książki pt. *Poland & United Arab Emirates – 25 Years of Diplomatic Relations* na specjalnym stoisku zorganizowanym przez Mohamed Bin Rashid Al Maktoum Knowledge Foundation, Abu Dhabi, ZEA
- 3-11.11.2017: **Sharjah International Book Fair**. Wywiady oraz prezentacja książki pt. *Poland & United Arab Emirates - 25 Years of Diplomatic Relations* na specjalnym stoisku zorganizowanym przez Mohamed Bin Rashid Al Maktoum Knowledge Foundation, Sharjah, ZEA
- 2016-2018: **Biuro Expo 2020 Dubai**. Wykłady oraz prezentacje wyników badań dotyczących państw Europy Środkowo-Wschodniej, Bałkanów, organizacji międzynarodowych, Dubaj, ZEA
- 05.03.2014: **Zayed University**. Wykład pt.: *the EU and the Stability of Europe* dla studiów magisterskich specjalności dyplomacja i stosunki międzynarodowe, Abu Dhabi, ZEA

3. INNE ZAINTERESOWANIA I OSIĄGNIĘCIA NAUKOWO-BADAWCZE

Posiadam ponad dwudziestoczteroletnie doświadczenie zarówno w pracy naukowo-badawczej, jak i działalności administracji rządowej i dyplomatycznej, które od samego początku mojej kariery ze sobą ściśle powiązałem. Do mojego dotychczasowego dorobku naukowego należy zaliczyć **50 publikacji jako samodzielny autor**, w tym 3 monografie, 2 rozdziały, 37 artykułów naukowych, 8 publikacji o charakterze popularno-naukowym oraz ok. 200 nieopublikowanych analiz eksperckich. **Znaczny mój wpływ na rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji** podkreślili w swoich oficjalnych pismach przedstawiciele władz zarówno instytucji krajowych, jak i zagranicznych, w tym Akademii Obrony Narodowej; Paris Sorbonne University; Narodowej Fundacji Badawczej w Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego i Badań Naukowych ZEA; Emirackie Centrum Studiów Strategicznych i Badań Naukowych; Minister Stanu ds. Współpracy Międzynarodowej ZEA (załącznik nr 5).

3.1. Stosunki transatlantyckie

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora w 2002 roku nastąpił dynamiczny rozwój zainteresowań i badań naukowych. Stopniowo koncentrowały się one wokół obszarów badawczych związanych z polityką europejską i stosunkami transatlantyckimi. Jest on w szczególności widoczny w opublikowanych 15 artykułach naukowych w Akademii Obrony Narodowej (obecnie: Akademia Sztuki Wojennej) w Warszawie, dając się poznać, jako „rzetelny i samodzielny badacz naukowy stosunków międzynarodowych, gdzie w sposób znaczący miałem wkład na rozwój nauki i badań tej uczelni” (załącznik 5, s. 10). Moje badania oraz ich znaczenie dla dyscypliny naukowej zostały również docenione przez inne ośrodki naukowe w tym przez Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Wyższą Szkołę Gospodarki Krajowej w Kutnie, Lwowski Uniwersytet Narodowy, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Instytut Zachodni. W dużej mierze wyniki moich badań wynikały z intensywnej obserwacji uczestniczącej, w tym biorąc udział w konferencjach, seminariach i sympozjach międzynarodowych, między innymi: *the Future of North Atlantic Security Strategic Imperatives* (NATO Supreme Allied Commander Atlantic, Reykjavik, Islandia, 6-7.09.2000); *European Armament Industries, ESDP, and Transatlantic cooperation* (Cicero Foundation, Paryż, Francja, 29-30.03.2001); *the EU and NATO-Practical Progress and Prospects* (The Royal Institute of International, Londyn, Wielka Brytania, 11-14.09.2001); *Atlantic Partner or Regional Player? Europe's Security and Defense Policy after September 11* (Cicero Foundation, Paryż, Francja, 13-14.12.2001); *CFSP of the EU* (Cicero Foundation, Paryż, Francja, 11-12.04.2002); *Real Time Intrusion Detection* (NATO's Research & Technology Organization, Estoril, Portugalia, 27-28.05.2002); *Drugi filar i stosunki zewnętrzne Unii Europejskiej* (Instytut Europejski w Łodzi i Instytut im. Tobiasza Assera w Hadze, Łódź, Polska, 3-4.09.2002); *New Security Challenge to Peace Research* (St. Petersburg State University, St. Petersburg, Rosja, 11-14.09.2003); *Bezpieczeństwo UE - aspekt wewnętrzny i zewnętrzny* (Instytut Europejski w Łodzi i Akademia Prawa Europejskiego w Trewirze, Łódź, Polska, 12-13.06.2003); *Przemysł Zbrojeniowy a Europejska Agencja Obrony. Szanse i Wyzwania dla firm Środkoeuropejskich* (MGG Conferences i Fundacja Unia&Polska, Warszawa, Polska, 27.05.2004); *Economic Dimensions of Defence Institutions* (George C. Marshall European Centre for Security Studies, Berlin, RFN, 21-24.09.2004); *Dual Enlargement: Security Policy Implications* (George C. Marshall European Centre for Security Studies, Tallin, Estonia, 11-13.02.2004).

3.2. Publikacje niewchodzące w skład głównego osiągnięcia naukowego

Monografie:

14. Krzymowski, A. (2021). *Europe's strategic autonomy in a transatlantic context at the turn of the centuries*, Wydawnictwo WSGK (SBN 978-83-63484-50-7), Kutno, ss. 212
15. Krzymowski, A. (2017). *Poland & the United Arab Emirates - 25 Years of Diplomatic Relation*. Publisher Qindeel, Mohamed Bin Rashid Al Maktoum Knowledge Foundation (ISBN: 978-9948-23-483-8), Exeter UK, Dubai UAE, ss. 203
16. Krzymowski, A. (2016). *Stany Zjednoczone Ameryki w procesie budowy europejskiej autonomii strategicznej (1945-2001)*. Oficyna Wydawnicza ASPRA (ISBN: 978-83-7545-692-9), Warszawa, ss. 215
17. Krzymowski, A., Białobłocki, Z. (2005). *Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa Unii Europejskiej w aspekcie stosunków transatlantyckich*. Wydawnictwo WSGK (ISBN: 83-914971-7-8), Kutno, ss. 170.

Rozdziały w monografiach naukowych:

18. Krzymowski, A. (2008). *Geostrategiczne uwarunkowania integracji europejskiej* [w:] Europa Środkowo-Wschodnia w Procesie Integracji, ss. 55-76 (red.) Z. Białobłocki, M. Leczyk. Wydawnictwo WSGK (ISBN: 978-83-923280-3-2), Kutno, ss. 243.
19. Krzymowski, A. (2008). *Rozdział X: Gospodarka* (46 haseł dot. prawa i organizacji międzynarodowych) w *Leksykon Obywatela* (ISBN 978-83-7483-933-4). Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2008, ss. 1232

Recenzowane artykuły naukowe:

20. Krzymowski, A. (2023). Strategic Significance of Joint Committees for Cooperation between Three Seas Initiatives Countries and the United Arab Emirates. *Przegląd Strategiczny (Strategic Review)*, 16/2023 (w druku).
21. Krzymowski, A. (2020). Expo2020 Dubai on the journey to achieve United Arab Emirates soft superpower. *University of Sharjah Humanities and Social Sciences Journal*, 17(2A), 1-21. doi: 10.36394/jhss/17/2A/13
22. Krzymowski, A., Krzymowska, K. (2019). Lisbon Treaty (2009-2019) on the Journey to Achieve the European Union as an Effective Global Actor. *Journal of Central and Eastern Europe*, Nr. 11, 16-34
23. Krzymowski, A. (2011). Francja i RFN na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej: współpraca czy rywalizacja. *Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej*, 4(85), 46-56
24. Krzymowski, A. (2011). Europejskie wyzwania strategiczne w dziedzinie polityki kosmicznej. Europejska polityka kosmiczna a ESDP. *Studia Europejskie*, 1(57), 153-166
25. Krzymowski, A. (2010). Europejska polityka kosmiczna - europejska autonomia strategiczna. *Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej*, 3(80), 38-52
26. Krzymowski, A. (2009). Sojusz Północnoatlantycki XXI wieku. *Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej*, 4(77), 26-52
27. Krzymowski, A. (2009). Plan Miedwiediewa – nowa architektura bezpieczeństwa? *Sprawy Międzynarodowe*, 2, 23-33
28. Krzymowski, A. (2008). Amerykańska wizja roli Sojuszu Północnoatlantyckiego po upadku systemu blokowego (1989-2000). *Przegląd Zachodni*, Nr. 1/2008, 115-130

29. Krzymowski, A. (2008). NATO in the Period of Changes in the World Political System. Ivan Franko National University of Lviv, *Bulletin of International Relations*, No. 25/2008
30. Krzymowski, A. (2007). Geopolityczna pozycja i cele strategiczne Unii Europejskiej. *Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej*, 4(69), 31-50
31. Krzymowski, A. (2007). Euroatlantycki system bezpieczeństwa w latach dziewięćdziesiątych. *Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej*, 3(68), 66-88
32. Krzymowski, A. (2007). Początek procesu budowy europejskiej autonomii w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki Krajowej*, Nr. 9/2007, 171-181
33. Krzymowski, A. (2007). Transformacja wewnętrzna Sojuszu Północnoatlantyckiego i proces jego europeizacji u schyłku XX wieku. *Athenaeum. Political Science*, Nr. 18, 126-146
34. Krzymowski, A. (2007). Realizacja wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa wobec Europy Południowo-Wschodniej, basenu Morza Śródziemnego i Bliskiego Wschodu. *Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej*, 1(66), 111-126
35. Krzymowski, A. (2006). Realizacja Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa Unii Europejskiej wobec Europy Wschodniej i Azji. *Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej*, 4(65), 56-75
36. Krzymowski, A. (2005). Wpływ inicjatyw państw Unii Europejskiej na transformację wewnętrzną Sojuszu Północnoatlantyckiego w latach 1997-2000. *Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej*, 3(60), 38-46
37. Krzymowski, A. (2005). Rynki zbrojeniowe w relacjach transatlantyckich. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki Krajowej*, Nr. 7/2005, 81-95
38. Krzymowski, A. (2005). Sojusz Północnoatlantycki w amerykańskiej koncepcji Nowej Europy i Nowego Atlantyzmu. *Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej*, 1(58), 31-37
39. Krzymowski, A. (2004). Euroatlantycki rynek uzbrojenia. *Zeszyty Naukowe AON*, 1(54), 273-284
40. Krzymowski, A. (2003). Proces kształtowania się Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony UE (1992-2002). *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki Krajowej*, Nr. 5 (październik), 141-159
41. Krzymowski, A. (2003). Sojusze oraz umowy wojskowe elementem supremacji USA po II wojnie światowej. *Zeszyty Naukowe AON*, 2(51), 130-149
42. Krzymowski, A. (2003). Współpraca pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Unią Europejską po 11 września 2001 roku. *Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej*, 1(50), 95-108
43. Krzymowski, A. (2002). Rola amerykańskich sił militarnych i służb wywiadowczych w Europie. *Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej*, 3-4(48-49), 78-90

Opublikowane recenzje:

44. Krzymowski, A. (2001). Recenzja książki *Gra o Europę. Bezpieczeństwo europejskie w polityce Stanów Zjednoczonych pod koniec XX wieku*. *Sprawy Międzynarodowe*, 54(3), 131-132
45. Krzymowski, A. (2000). Recenzja książki *Świat po Kosowie*. *Sprawy Międzynarodowe*, 53(1), 134-136

4. OSIĄGNIĘCIA DYDAKTYCZNE, ORGANIZACYJNE I POPULARYZUJĄCE NAUKĘ

W wyniku prowadzonej wnikliwej, trwającej rok międzynarodowej procedury awansowej, w tym 5 międzynarodowych recenzji mojego dorobku naukowego przez pełnych profesorów z różnych krajów, na podstawie osiągnięć naukowych, badawczych, dydaktycznych oraz działań organizacyjnych i zastosowania nauki w praktyce, z dniem 1 sierpnia 2023 roku zostałem awansowany do rangi **pełnego profesora** (Full Professor - odpowiednik tytułu profesora w Polsce).

4.1. Dydaktyka

Pracę dydaktyczną zacząłem w 2002 roku, natychmiast po uzyskaniu stopnia naukowego doktora. W roku akademickim 2002/2003 prowadziłem zajęcia dydaktyczne w Wyższej Szkole Gospodarki Krajowej w Kutnie (WSGK) oraz w Wyższej Szkole Dziennikarstwa im. Melchiora Wańkowicza w Warszawie (WSD). W WSD prowadziłem przedmioty: UE Prawo Wspólnotowe; UE - Instytucje i Struktury; UE - instytucje i prerogatywy, a także byłem promotorem i recenzentem prac dyplomowych. W ramach studiów licencjackich, pierwszego stopnia, prowadziłem przedmioty głównie związane z Unią Europejską oraz seminaria dyplomowe, w tym jako promotor. Dodatkowo, w roku akademickim 2004/2005 w Wyższej Szkole Stosunków Międzynarodowych i Amerykanistyki w Warszawie dla Studiów Podyplomowych wykładałem dwa przedmioty, tj. Instytucje i Proces Decyzyjny UE oraz Fundusze Strukturalne UE. Natomiast w Wyższej Szkole Gospodarki Krajowej w Kutnie nieprzerwanie od 1 października 2002 roku do 2011 roku prowadziłem 20 przedmiotów dotyczących stosunków międzynarodowych oraz Unii Europejskiej cyklicznie powtarzanych oraz seminaria dyplomowe. W większości były to zajęcia w ramach studiów magisterskich.

W roku akademickim 2015/16 jako Visiting Professor prowadziłem przedmiot Organizacje Międzynarodowe dla studentów drugiego roku studiów magisterskich na kierunku Prawo międzynarodowe, dyplomacja i stosunki międzynarodowe na **Paris Sorbonne University** (campus Abu Dhabi). Następnie, przyjąłem ofertę World Expo2020 Dubai jako Starszy Doradca Minister ds. Współpracy Międzynarodowej ZEA, DG biura Expo inicjując rozwój relacji Zjednoczonych Emiratów Arabskich z państwami przede wszystkim Europy Środkowo-Wschodniej, przedstawiając w latach 2016-2018 analizy i strategie oraz wygłaszając wykłady (załącznik 5, s. 21). Zaś w 2017 roku opublikowałem w Exeter w Wielkiej Brytanii oraz w Dubaju w Zjednoczonych Emiratach Arabskich książkę pt. *Poland & United Arab Emirates – 25 Years of Diplomatic Relations*, która dostarczyła możliwości wygłoszenia dodatkowych wykładów, w tym w ramach międzynarodowych targów książki.

W 2018 w semestrze jesiennym przyjąłem propozycję stanowiska Profesora na część etatu na **New York University** (campus Abu Dhabi), prowadząc seminarium nt. *Changing Global Security Architecture* oraz na pełen etat Profesora Uczelni (Associate Professor) na American University in the Emirates (Dubaj), gdzie poprowadziłem przedmiot *Special Topics in Diplomacy* oraz *International Law and Security* dla studiów magisterskich (MA) a także *International Law* dla studiów licencjackich (BA). Ponadto byłem promotorem 5 oraz recenzentem 3 prac magisterskich. Następnie skorzystałem z oferty rocznego kontraktu z University of Sharjah, gdzie w 2019 rozpocząłem pracę w pełnym wymiarze czasu. W tym czasie poprowadziłem 11 przedmiotów dla studentów I stopnia (BA) dotyczących dyplomacji, nauk politycznych, Stanów Zjednoczonych, UE w relacjach międzynarodowych, polityki zagranicznej, bezpieczeństwa.

Od 2020 roku jestem zatrudniony na pełen etat (od 1 sierpnia 2023 jako **pełny profesor**) na **Zayed University** (akredytacja **Middle States Commission on Higher Education, Filadelfia, USA**, sklasyfikowany w 2023 roku wg. THE World Ranking 501-600; w kategorii nauk

społecznych wg. Qs World University Rankings **451-500**; Young University Rankings **151-200** na świecie). Do tej pory przeprowadziłem 27 kursów, w tym 16 dla studiów magisterskich (MA) programu dyplomacja i stosunki międzynarodowe oraz 11 dla studiów licencjackich (BA) kierunku studia międzynarodowe. W sumie w ostatnich pięciu latach, od jesieni 2018 roku w Zjednoczonych Emiratach Arabskich przeprowadziłem w języku angielskim **41 przedmiotów kursowych** (w tym 18 drugiego stopnia i 23 pierwszego stopnia) z **liczbą godzin dydaktycznych 2322**. Ponadto, obecnie w semestrze jesiennym realizuję kolejnych 6 przedmiotów z łączną ilością godzin wykładowych 330. Badania naukowe w oparciu o doświadczenie i praktykę zastosowałem w dydaktyce. Tak więc, w decydującym stopniu jest ona związana z problematyką zawartą w przedłożonym osiągnięciu badawczym.

4.1.1. Ewaluacja jakości

Oceny mojej pracy dydaktycznej uzyskują najwyższe noty od 2002 roku, tj. od początku mojej kariery naukowo-dydaktycznej. Uczelnia (WSGK) podsumowała moją pracę w latach 2002-2011, oświadczając, że „ocena nauczania pozostaje niezmiennie doskonała w każdym przypadku, znacznie przekraczając oczekiwania”. (załącznik 5, s. 8)

Następnie objąłem stanowisko Ambasadora RP w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (2011-2015). Także podczas tej ważnej misji prowadziłem wykłady jako gość specjalny, m.in. na Zayed University. Kiedy moja misja Ambasadora dobiegła końca, ponownie rozpocząłem regularne zajęcia dydaktyczne. Wicekanclerz Paris Sorbonne University (Abu Dhabi) w oficjalnym piśmie stwierdził: „dzięki J.E. prof. Adamowi Krzymowskiemu studenci byli doskonale przygotowani do intelektualnego i praktycznego doświadczenia na poziomie międzynarodowym. Profesor Adam Krzymowski jest związany z Paris Sorbonne od 2011 roku uczestnicząc w życiu akademickim, w tym dydaktyce, a także angażuje się w działalność naukową w postaci wielu konferencji, warsztatów, sympozjów, wykładów specjalistycznych. Profesor Adam Krzymowski jako niezależny naukowiec i wpływowi myśliciel strategiczny jest bardzo wysoko oceniany przez całą społeczność akademicką Sorbony.” (załącznik 5, s. 19) W wyniku praktycznego zastosowania moich badań naukowych, Minister Stanu ds. Współpracy Międzynarodowej ZEA podkreśliła w liście uznania, że „Profesor Adam Krzymowski jest bardzo skutecznym nauczycielem akademickim i produktywnym naukowcem w dziedzinie polityki międzynarodowej.” (załącznik 5, s. 21) Ponadto, Dyrektor Narodowej Fundacji Badawczej w Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego i Badań Naukowych ZEA stwierdził w oficjalnym piśmie, że „Profesor Adam Krzymowski wygłaszający wykłady jako **Distinguished Professor** jest bardzo wysoko ceniony w Zjednoczonych Emiratach Arabskich i środowisku międzynarodowym.” (załącznik 5, s. 15) Średnia ocena jakości mojego nauczania wszystkich dotychczas ocenionych 27 przedmiotów na obecnym moim uniwersytecie jest **4.7** w skali **0-5**.

4.2. Doświadczenia organizacyjne

Od początku mojej kariery naukowo-dydaktycznej jestem zaangażowany w działania organizacyjne, w tym pełniąc funkcje administracyjne. W Wyższej Szkole Gospodarki Krajowej od 2002 roku brałem udział w zespołach eksperckich i konkursowych. Od 2002 do 2011 byłem członkiem Komisji Rekrutacyjnej dla studiów pierwszego stopnia oraz członkiem Komisji Rekrutacyjnej dla studiów drugiego stopnia. W latach 2004–2011 przygotowywałem plany studiów i programy nauczania dla I oraz II stopnia studiów Wydziału Studiów Europejskich, które spotkały się z wysoką oceną Państwowej Komisji Akredytacyjnej. W tym okresie byłem też koordynatorem i opiekunem ścieżki studiów europejskich. W 2005 – 2011 jako członek Senatu oraz **Dziekan** Wydziału Studiów Europejskich byłem zaangażowany w działalność organizacyjną na Uczelni. W latach 2003-2011 byłem członkiem Komisji egzaminacyjnych obron prac magisterskich i licencjackich, w tym jako jej przewodniczący.

Jestem **promotorem 100 prac dyplomowych** (34 licencjackich oraz 58 magisterskich na WSGK i 3 licencjackich w WSD) oraz **recenzentem 48** (45 na studiach pierwszego stopnia i 3 magisterskich). Ponadto jestem promotorem 5 oraz recenzentem 3 prac magisterskich na American University in the Emirates w Dubaju.

Od 2002 do 2011 roku byłem opiekunem koła naukowego integracji europejskiej, współpracującego z zagranicznymi ośrodkami. Byłem recenzentem projektów międzynarodowych, a także kierowałem projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych, czego rezultatem były m.in. konferencje, seminaria, sympozja, w których brałem czynny udział naukowy, będąc także członkiem komitetów organizacyjnych. W wyniku pracy naukowej w WSGK oraz współpracy z naukowcami z innych ośrodków krajowych i zagranicznych powstały moje publikacje, w tym monografia pt. *Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa Unii Europejskiej w aspekcie stosunków transatlantyckich*, Kutno, 2005; a także artykuły naukowe: NATO in the Period of Changes in the World Political System. *Bulletin of International Relations*, 25/2008 (Ivan Franko National University of L'viv); Geostrategiczne uwarunkowania integracji europejskiej w: *Europa Środkowo-Wschodnia w procesie integracji*. Kutno, 2008; Amerykańska wizja roli Sojuszu Północnoatlantyckiego po upadku systemu blokowego (1989-2000). *Przegląd Zachodni*, Nr.1/2008; Początki procesu budowy europejskiej autonomii w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki Krajowej*, Nr. 9/2007; Rynki zbrojeniowe w stosunkach transatlantyckich. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki Krajowej*, Nr 7/2005; Proces kształtowania się Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony UE (1992-2002). *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki Krajowej*, Nr 5/2003 (załącznik 5, s. 8).

W semestrze jesiennym 2018 byłem dyrektorem programowym - Master of Arts in Diplomacy na American University in the Emirates w Dubaju. W tym okresie dokonałem przeglądu wszystkich kursów dla kierunku dyplomacja, przyczyniając się do rozwoju modułów i opracowania programów nauczania. Ponadto, planowałem i organizowałem dodatkowe wykłady gościnne. Wdrażałem wiele działań promujących uczelnię, a także poprawiających jakość. Przejąłem odpowiedzialność za Radę Doradczą Wydziału Bezpieczeństwa i Studiów Globalnych (CGSS). Uczestniczyłem w różnych komisjach, w tym byłem członkiem Komisji Egzaminacyjnej Obrony Prac Magisterskich; członkiem Komitetu Badawczego; Komisji ds. Rozwoju Programów Nauczania i Akredytacji. W listopadzie 2018 roku byłem zaangażowany w II Międzynarodową Konferencję Badawczą na American University in the Emirates m.in. jako dyskutant i przedstawiając wyniki badań pt. *Water Diplomacy and Its Strategic Significance for Sustainable Development Goals and Global Security Architecture*. Od stycznia 2020 na Zayed University zmodyfikowałem programy nauczania 31 przedmiotów, rozwijając moduły i przyczyniając się do rozwoju programów nauczania. Uczestniczę w wielu komisjach uniwersyteckich. Obecnie w semestrze jesiennym 2023 zostałem wybrany jako członek **Komitetu Badań Naukowych** Zayed University.

4.2.1. Stanowiska

- Październik-grudzień 2018: **Dyrektor Programowy Master of Arts in Diplomacy**, American University in the Emirates, Dubaj, ZEA
- Od 2017: **Członek Zarządu**, Strategic Advisory Center for Economic and Future Studies, Abu Dhabi, ZEA
- Od września 2012: **Kierownik Katedry Dyplomacji i Polityki Zagranicznej**, Akademia Polonijna w Częstochowie
- 2005-2011: **Dziekan** Wydziału Studiów Europejskich, Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie

- 2003-2011: **Dyrektor Centrum Integracji Europejskiej**, Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie

4.2.2. Funkcje

- Od 2023: **Członek Komitetu Badań Naukowych** (Member of Research Committee), Zayed University, Abu Dhabi/Dubaj, ZEA
- 2020-2023: **Członek Komitetu ds. Studiów Magisterskich** (Member of Graduate Studies Committee), Zayed University, Abu Dhabi/Dubaj, ZEA
- 2020: **Członek Komitetu ds. Kadry Naukowo-Dydaktycznej** (Member of Faculty Affairs Committee), Zayed University, Abu Dhabi/Dubaj, ZEA
- 2019: **Członek trzech Komitetów ds.: Studenckich; Międzynarodowych; Współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym** (Member of Committee of Student Affairs; Committee of International Liaison; Committee of Community Service), University of Sharjah, ZEA
- 2018: **Członek Komitetów ds.: Obrony Prac Magisterskich; Egzaminów Magisterskich; Badań Naukowych; Rozwoju Programów Nauczania i Akredytacji** (Member of master thesis defence, master examining Committee; member of Research Committee; member of Curriculum Development and Accreditation Committee), American University in the Emirates, Dubaj, ZEA
- 2014-2015: **Koordinator Egzaminów Dyplomowych, Członek Komitetu ds. Edukacji i Programów; Członek Komitetu ds. Rekrutacji i Reorientacji**, Akademia Polonijna, Częstochowa
- 2003-2011: **Członek Senatu**, Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie
- 2003-2011: **Członek Komisji obrony prac magisterskich i licencjackich**, Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie
- 2002-2011: **Promotor 100** prac dyplomowych (34 licencjackich oraz 58 magisterskich na WSGK oraz 3 licencjackich w WSD)
- 2002-2011: **Recenzent 48** prac dyplomowych (45 na studiach pierwszego stopnia i 3 magisterskich)

4.3. Popularyzacja nauki

Od początku mojej kariery łączę pracę naukowo-dydaktyczną z doświadczeniem administracyjno-rządowym i dyplomatycznym służąc popularyzacji nauki. Przykładem jest moja monografia pt. *Diplomatic Relations Poland-UAE*, wydana w 2017 roku przez Mohamed Bin Rashid Al Maktoum Knowledge Foundation z Dubaju. Jest ona promowana przez wydawcę na targach książki w wielu krajach świata. Minister Spraw Zagranicznych i Współpracy Międzynarodowej ZEA w swojej recenzji podkreśla, że „Bardzo cieszę się, że prof. Adam Krzymowski w tak znakomity sposób uchwycił dynamikę tych relacji. Ta publikacja jest bardzo wartościowa”. Minister ds. Tolerancji ZEA w swojej recenzji podkreśla, że „stosunki dyplomatyczne między Polską a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi w sposób obrazowo i wszechstronnie zilustrowano w tej wspaniałej publikacji, wydanej przez Ambasadora Krzymowskiego. Jestem przekonany, że książka ta spotka się z dużym zainteresowaniem czytelników na całym świecie”. Natomiast Minister Stanu ds. Współpracy Międzynarodowej ZEA podkreśla, że „ogrom aktywności od wizyt dwustronnych po podpisanie umów o wymianie gospodarczej i kulturalnej, o którym przeczytacie w tej historycznej książce, nie powinno przyćmić temu, jaki prof. Krzymowski wnosi również wkład do międzynarodowego

korpusu dyplomatycznego w Zjednoczonych Emiratach Arabskich” (załącznik 5, s. 21). Książka ta jest promowana przez *Mohamed Bin Rashid Al Maktoum Knowledge Foundation* między innymi podczas międzynarodowych targów książki w wielu krajach, w tym do tej pory w Arabii Saudyjskiej, Chinach, Egipcie, Niemczech, Wielkiej Brytanii, Zjednoczonych Emiratach Arabskich.

4.3.1. Publikacje i artykuły popularno-naukowe

46. Krzymowski, A. (2014). Poland in Euro-Atlantic Council (invited paper). *The International Diplomat*, No. 14/2014, 10-11 (Publisher: Diplomat Publishing FFZ LLC, ISSN 6297000080147), Dubai
47. Krzymowski, A. (2014). *Innovative Technologies*. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
48. Krzymowski, A. (2012). Poland: The European Union and Global International Order (invited paper). *Quiet Diplomacy*, 1(3), 6-8 (Publisher: Corporate Communications & Media Department, Abu Dhabi)
49. Krzymowski, A. (2011). Wspólnota interesów? *Polska Zbrojna*, Nr 18-19, 53-56.
50. Krzymowski, A. (2002). Czy NATO grozi rozpad? *Unia&Polska*, Nr. 12-13, 1-15 (ISSN: 1506-4832)
51. Krzymowski, A. (2002). Czy Europa i USA będą podążać w różnych kierunkach? *Unia Europejska*, Kwiecień 2002 (ISSN: 1509-3069)
52. Krzymowski, A. (2002). Europejska Tożsamość Bezpieczeństwa i Obrony (ESDI), *Unia Europejska*, Marzec 2002 (ISSN: 1509-3069)
53. Krzymowski, A. (2002). Jaka czeka przyszłość Wspólnej Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony? *Unia&Polska*, Nr. 3, 28 Lutego 2002 (ISSN: 1506-4832)

4.3.2. Wybrana aktywność w mediach

- Wideo z podcast udostępnione na platformach społecznościowych Khaleej Times. Jest to codzienna, najstarsza anglojęzyczna gazeta wydawana w Dubaju w Zjednoczonych Emiratach Arabskich
(FB: <https://www.facebook.com/khaleejtimes/videos/262435036101079>;
IG: <https://www.instagram.com/p/CfJP2ZjNzh9/>;
YOU TUBE: <https://youtu.be/zjFOCV2aRcw>)
- Edarabia. (2014, Maj). *Polish Ambassador Discusses Academic Cooperation with Sorbonne Abu Dhabi* [Press release]. <https://www.edarabia.com/97742/polish-ambassador-discusses-academic-cooperation-with-sorbonne-abu-dhabi/>
- Kader, B. A. (2014, November 16). Adam Krzymowski on Ukraine's European integration will enhance security. *Gulf News*. <https://gulfnews.com/going-out/society/ukraines-european-integration-will-enhance-security-poland-says-1.1412733>
- Kader, B. A. (2014, November 16). Adam Krzymowski on Diplomatic ties are growing stronger. *Gulf News*, A8.
- Gałczyński, M. (2011). Adam Krzymowski. Dyplomatyczna misja w Zatoce Arabskiej. *Świat Elit*, nr 99, 02/2011, s. 28. ISSN1643-5729

5. INNE INFORMACJE DOTYCZĄCE KARIERY ZAWODOWEJ

Od samego początku swojej kariery, łączę pasję pracy naukowo-dydaktycznej z doświadczeniem zawodowym w administracji rządowej i dyplomacji, znajdując w niej praktyczne zastosowanie dla swoich badań. Brałem udział w najważniejszych, strategicznych procesach polskiej polityki zagranicznej, związanych z akcesją RP do Unii Europejskiej oraz członkostwa w NATO. W 2008 roku byłem członkiem delegacji rządowo-parlamentarnej w Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA), inicjując proces akcesji Polski do ESA.

W 2008 roku przyjąłem propozycję przeniesienia służbowego z Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, gdzie do 2011 roku będąc Radcą Prezesa Rady Ministrów zajmowałem się polityką europejską, stosunkami transatlantyckimi oraz Bliskim Wschodem, przedstawiając wiele niepublikowanych obszernych ekspertyz i analiz o charakterze naukowym. Wówczas to w prowadzonych badaniach naukowych nastąpiło głębsze zainteresowanie zagadnieniami Bliskiego Wschodu. Okres pełnienia funkcji Ambasadora w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (2011-2015) dał mi wyjątkową możliwość analizy stosunków transatlantyckich z perspektywy Bliskiego Wschodu oraz globalnych aspektów stosunków międzynarodowych. W tym też okresie byłem aktywny na forach dyplomacji wielostronnej, między innymi reprezentując Polskę w Międzynarodowej Agencji Energii Odnawialnej, a w drugiej połowie 2011 roku Unię Europejską w ZEA a także brałem udział w Radzie UE-GCC. Ponadto, uczestniczyłem w spotkaniach jako szef polskiej delegacji: w *Proliferation Security Initiative*; na pierwszym spotkaniu Grupy Roboczej w sprawie Rozwoju i Odbudowy Gospodarczej Syrii; Międzynarodowej Grupy Kontaktowej ds. Afganistanu. Brałem udział w wielu spotkaniach i konferencjach międzynarodowych, między innymi byłem delegatem RP w Międzynarodowej Grupie Kontaktowej ds. Libii, regularnie uczestniczyłem (w tym jako szef delegacji) w Światowym Forum Energetycznym w Abu Dhabi.

W Zjednoczonych Emiratach Arabskich od lat współpracuję z ośrodkami naukowo-badawczymi, w tym Emirackim Centrum Studiów Strategicznych i Badań Naukowych (załącznik 5, s. 13), gdzie zaraz po zakończeniu misji Ambasadora, przyjąłem ofertę pracy, jako badacz naukowy. W konsekwencji tworzę powiązania między debatą akademicką, ekspercką i szerszą debatą publiczną, w tym międzynarodową. W 2016 oraz 2017 roku byłem zaangażowany we wsparcie procesu powołania Światowej Rady na rzecz Tolerancji i Pokoju (*Global Council for Tolerance and Peace - GCTP*) z siedzibą na Malcie. Od maja 2021 jestem uczestnikiem *Oxford Network of Peace Studies (OxPeace)*, zorganizowanej przez University of Oxford. Jest to wielodyscyplinarna inicjatywa dążąca do propagowania badań naukowych nad pokojem. Pod koniec lipca 2023 roku ukończyłem w Stanach Zjednoczonych studium polityki zagranicznej USA dla światowych naukowców, zorganizowane przez Departament Stanu USA, University of Delaware i University of Montana. W ramach tego programu prowadziłem badania, wizyty studyjne oraz miałem zajęcia w różnych ośrodkach naukowych, w tym na Yale University, University of Pennsylvania, George Washington University, U.S. Naval Academy, University of Delaware.

5.1. Doświadczenie rządowo-dyplomatyczne

- 2016-2018: **Starszy Doradca** (Senior Advisor) Minister Stanu ds. Współpracy Międzynarodowej Zjednoczonych Emiratów Arabskich, DG Expo 2020 Dubai, zatrudniony na podstawie umowy o pracę na pełen etat
- 2011-2015: **Ambasador RP** w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (od 1 lipca do 31 grudnia 2011: **Przedstawiciel Unii Europejskiej** w Zjednoczonych Emiratach Arabskich; 2011-2015: **Przedstawiciel RP w Międzynarodowej Agencji Energii Odnawialnej**)

- 2008-2015: **Radca Prezesa Rady Ministrów RP** ds. Międzynarodowych, zatrudniony na podstawie umowy o pracę na pełen etat
- 2006-2007: **Członek Międzyresortowego Zespołu ds. Opracowania Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP**, powołanego przez Prezesa Rady Ministrów, nominacja Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej
- 1999-2007: **Członek Rządowego Zespołu ds. Pozamilitarnego Systemu Obronnego Państwa**
- 1999-2008: **Urząd Komitetu Integracji Europejskiej** (1999-2000 Specjalista; 2001-2002 Starszy Specjalista; 2002-2008 Główny Specjalista); 2004-2006 przygotowanie kilkanaście recenzji międzynarodowych doktoranckich projektów badawczych składanych do *European University Institute* we Florencji), zatrudniony na podstawie umowy o pracę na pełen etat.

5.2. Przewodnictwo wybranych delegacji RP

- 29.01.2015: **International Contact Group on Afghanistan**, Abu Dhabi, ZEA
- 18-20.11.2013: **Summit on the Global Agenda**, Dubaj, ZEA
- 27.01.-07.02.2013: **Leading Edge, Proliferation Security Initiative**, Abu Dhabi, ZEA
- 24.05.2012: **Working Group on Economic Recovery and Development of the Friends of the Syrian People**, Abu Dhabi, ZEA